

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A./M.Sc. (Sem- I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Principal of Geomorphology (230101101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.

08

- 1) पृथ्वीची सरासरी घनता ---- आहे.

अ) 2.9	ब) 5.5
क) 6.5	ड) 7.4
- 2) ---- हे रासायनिक विदारणाशी संबंधित नाही.

अ) भस्मिकरण	ब) जलापघटन
क) अपदलन	ड) कर्बाम्ल क्रिया
- 3) नदीच्या जीवनाचे पूर्ण चक्र ही संकल्पना ---- यांनी मांडली आहे.

अ) पेंक	ब) हटन
क) गिल्बर्ट	ड) डेव्हीस
- 4) समस्थायीत्व हा शब्द 1859 ला सर्वप्रथम ---- यांनी वापरला.

अ) हटन	ब) पेंक
क) डेव्हीस	ड) डटन
- 5) भूरूपशास्त्र ही ---- भूगोलाची शाखा आहे.

अ) प्राकृतिक	ब) आर्थिक
क) राजकीय	ड) मानवी
- 6) भूसंनती गिरीजन सिध्दांत ---- यांनी मांडला आहे.

अ) डेव्हीस	ब) गिल्बर्ट
क) हटन	ड) कोबर
- 7) ---- भूकंप लहरी द्रव माध्यमातून प्रवास करत नाहीत.

अ) द्वितीय	ब) प्राथमिक
क) भूपृष्ठीय	ड) रॅली
- 8) एक समान खोलीवर बदलती घनता ही संकल्पना ---- यांनी मांडली.

अ) ऐरी	ब) प्रॉट
क) होल्मस	ड) बोवी

ब) रिकाम्या जागा भरा.

- 1) भूकंप हे ——— शक्तीचे उदाहरण आहे.
- 2) ——— यांच्या मते वर्तमान ही भूतकाळाची किल्ली आहे.
- 3) भूसन्नतीची संकल्पना ——— यांनी दिली आहे.
- 4) भूकवच व गाभा यांच्या मधील थरास ——— म्हणतात.

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

12

- अ) ज्वालामुखीचे प्रकार सांगा.
- ब) भूरूपशास्त्राचा अर्थ सांगा.
- क) भूकंप लहरीचे प्रकार सांगा.
- ड) सियाल म्हणजे काय?
- इ) घडीचे प्रकार सांगा.
- फ) भूद्रोणी म्हणजे काय?
- ग) रासायनिक विदारण म्हणजे काय?
- ह) द्वितीय श्रेणीची भूमीस्वरूपे सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

12

- अ) भूकंपाची कारणे स्पष्ट करा.
- ब) प्रस्तरभंगाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) समस्थायीत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) समानतावादाचे तत्त्व सांगा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) भूरूपशास्त्र विकासातील जेम्स हटन यांचे योगदान.
- ब) प्रॉट यांचे 'समस्थायीत्व' बदलचे मत स्पष्ट करा.
- क) जगातील ज्वालामुखीच्या प्रदेशाचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) पृथ्वीच्या अंतरंगाचे वर्णन करा.
- ब) कोबरचा भूद्रोणीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- क) अंतर्गत शक्ती स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Sem- I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Principal of Geomorphology (230101101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternative from the options.

08

- 1) The average density of the earth is _____.
 - a) 2.9
 - b) 5.5
 - c) 6.5
 - d) 7.4
- 2) _____ is not associated with chemical weathering.
 - a) Oxidation
 - b) Hydration
 - c) Exfoliation
 - d) Carbonation
- 3) The concept of complete cycle of river life is put forth by _____.
 - a) Penk
 - b) Hutton
 - c) Gilbert
 - d) Davis
- 4) The world isostasy was used by _____ for the first time in 1859.
 - a) Hutton
 - b) Penk
 - c) Davis
 - d) Dutton
- 5) Geomorphology is the branch of _____ geography.
 - a) Physical
 - b) Economic
 - c) Political
 - d) Human
- 6) Geosynclinal orogen theory was put forth by _____.
 - a) Devis
 - b) Gilbert
 - c) Hutton
 - d) Kober
- 7) _____ earthquake wave does not travel through liquid.
 - a) Secondary
 - b) Primary
 - c) Surface
 - d) Rally
- 8) The concept of uniform depth with varying density propounded by _____.
 - a) Airy
 - b) Pratt
 - c) Holmes
 - d) Bowie

B) Fill in the blanks.

04

- 1) Earthquake is the example of _____ force.
- 2) According to _____ 'Present is key to the past'.
- 3) The concept of Geosynclines was given by _____.
- 4) The layer situated between crust and core is known as _____.

- Q.2 Answer the following. (Any Six) 12**
- a) State the type of Volcanoes.
 - b) Meaning of Geomorphology.
 - c) State the types of Seismic waves.
 - d) What is Sial?
 - e) State the type of Fold.
 - f) What is geosynclines?
 - g) What is chemical weathering?
 - h) State the second order landform.
- Q.3 Answer the following. (Any Three) 12**
- a) Explain the causes of earthquakes.
 - b) Explain the type of Fault.
 - c) Explain the concept of Isostasy.
 - d) State the principal of Uniformitarianism.
- Q.4 Answer the following. (Any Two) 12**
- a) Give the contribution of James Hutton in the development of geomorphic thought.
 - b) Explain the view of Pratt about isostasy.
 - c) Distribution of volcanoes region in the World.
- Q.5 Answer the following. (Any Two) 12**
- a) Describe interior structure of earth.
 - b) Explain the geosynclinals theory of Kober.
 - c) Explain the endogenetic forces.

ब) रिकाम्या जागा भरा.

- 1) फ्रंट (फळी) च्या निर्मिती प्रक्रियेला ---- म्हणतात.
- 2) विषुववृत्तीय प्रदेशात ---- प्रकारचा पाऊस पडतो.
- 3) मोसमी या ---- शब्दापासून मान्सून हा शब्द बनला आहे.
- 4) तपाबरामध्ये तापमानाचे सामान्य न्हास प्रमाण दर 1000 मीटरला ---- इतके आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

12

- 1) सौरशक्ती म्हणजे काय?
- 2) तपाबराची माहिती?
- 3) आर्द्रता म्हणजे काय?
- 4) निरपेक्ष आर्द्रता
- 5) आरोह पर्जन्य म्हणजे काय? स्थानीय वारे
- 6) स्थानीय वारे
- 7) वायुराशी
- 8) बाष्पीभवन

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

12

- 1) टोरन्याडोचे वर्णन करा.
- 2) खारे आणि मतलई वारे यांची माहिती लिहा.
- 3) संद्रीभावनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4) वतावरणाचे घटक स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- 1) वातावरणाचे घटक व रचना यांचे वर्णन करा.
- 2) गृहीय वाऱ्याचे सविस्तर वर्णन करा.
- 3) पर्जन्याच्या विविध प्रकारचे वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- 1) वायू राशीची व्याख्या देऊन थंड वायू राशींचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
- 2) हवेची स्थिरता व अस्थिरता विषयी चर्चा करा.
- 3) पृथ्वीच्या औष्णिक संतुलनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.sc (Geography) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

Principal of Climatology (230101102)

Day & Date: Monday, 13-05-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternatives. (MCQ)

08

- 1) The upper limit of Stratosphere is called ____
a) Tropopause b) Stratopause
c) Inosphere d) Exosphere
- 2) The average atmosphere pressure at the sea level is ____ millibar.
a) 1003.2 b) 1033.2
c) 1013.2 d) 1043.2
- 3) ____ Pressure belt is called horse latitude.
a) Equatorial low b) Polar Low
c) Polar High d) Subtropical High
- 4) The wind blowing from subtropical high pressure belt to equatorial low pressure belt are called & ____ wind.
a) Trade b) Westerlies
c) Polar d) Chinook
- 5) Generally ____ humidity does not change with increase or decrease of temperature.
a) Absolute b) Specific
c) Relative d) All Above
- 6) The mass of water vapour in grams contained in a kilogram of air is called ____ Humidity.
a) Relative b) Specific
c) Absolute d) None of these
- 7) The extensive tropical cyclones are called Hurricanes in ____
a) U.S.A b) China
c) Australia d) West Indies
- 8) Maritime polar air masses are denoted by ____.
a) Mp b) T
c) Pm d) P

B) Fill in the blanks or true/ false 04

- 1) The process associated with the birth of front is known as _____.
- 2) The equatorial region _____ Types of rainfalls takes place.
- 3) The word mansoon is derived from _____ language.
- 4) The normal lap's rate of temperature is _____ per 160 meter in troposphere.

Q.2 Answer the following (Any Six) 12

- a) What is an Insolation?
- b) Information about Troposphere?
- c) What mean by Humidity?
- d) Absolute Humidity
- e) What us mean by convectional rainfall?
- f) Local wind
- g) Air masses
- h) Evaporation

Q.3 Answer the following (Any Three) 12

- a) Describe the tornadoes
- b) Write the land breezes and sea breezes.
- c) Explain the concept of condensation.
- d) Explain the composition and structure of atmosphere.

Q.4 Answer the following (Any Two) 12

- a) Describe the composition and structure of atmosphere.
- b) Describe planetary wind in detail.
- c) Describe various types of rainfall.

Q.5 Answer the following (Any Two) 12

- a) Define the air masses and explain properties of cold air masses.
- b) Describe stability and instability of air.
- c) Give the detailed account of heat budget of the earth.

Seat
No.

**M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

GEOGRAPHY

Human Geography (230101106)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.

08

- 1) — यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हटले जाते.
अ) रिटर
ब) रॅटझेल्
क) सॅम्पल
ड) ब्लाश
- 2) 'भौगोलिक विचारांचा प्रभाव' नावाचे पुस्तक — यांनी लिहिले आहे.
अ) रॅटझेल्
ब) रिटर
क) ब्लाश
ड) सॅम्पल
- 3) — भूगोल हा अनियंत्रित मनुष्य आणि अस्थिर पृथ्वी यांच्यातील बदलत्या संबंधाचा अभ्यास आहे.
अ) आर्थिक
ब) राजकीय
क) मानवी
ड) ऐतिहासिक
- 4) — हा जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या असलेला देश आहे.
अ) भारत
ब) चीन
क) ब्राझील
ड) जपान
- 5) ऑक्सफर्ड आणि केंब्रिज ही — केंद्रे आहेत.
अ) पर्यटक
ब) शिक्षण
क) संस्कृती
ड) प्रशासकीय
- 6) वंश ही — संकल्पना आहे.
अ) जैविक
ब) भौगोलिक
क) रासायनिक
ड) भौतिक
- 7) वसाहत भूगोल ही — भूगोलाची शाखा आहे.
अ) शारीरिक
ब) मानवी
क) ऐतिहासिक
ड) वैद्यकीय
- 8) मंगोलॉइड्सची त्वचा — रंगाची असते.
अ) काळा
ब) पिवळा
क) लाल
ड) निळा

ब) रिकाम्या जागा भरा.

- 1) ——— हा ख्रिश्चनांचा पवित्र ग्रंथ आहे.
- 2) ——— यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हटले जाते.
- 3) माल्थसच्या मते ——— प्रगतीने लोकसंख्या वाढत आहे.
- 4) ——— यांनी औद्योगिक स्थानाचे मॉडेल मांडले.

प्र.2 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही सहा)

12

- अ) मानवी भूगोलाची व्याख्या करा.
- ब) संभाव्यता म्हणजे काय.
- क) जगातील प्रमुख वांशिक गट.
- ड) ग्रामीण वस्तीचे कार्य.
- इ) लोकसंख्या वाढ स्पष्ट करा.
- ई) मानव विकास निर्देशांक काय आहे?
- उ) बौद्ध धर्माचे स्पष्टीकरण द्या.
- ऊ) मानव जातीची व्याख्या करा.

प्र.3 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही तीन)

12

- अ) नागरी वस्तीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) मानवी भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- क) नागरी वस्तीचे कार्य स्पष्ट करा.
- ड) जागतिक लोकसंख्येच्या वितरणाची चर्चा करा.

प्र.4 खालील उत्तर द्या. (कोणतेही दोन)

12

- अ) मानवी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) हिंदू धर्माचे स्पष्टीकरण द्या.
- क) लोकसंख्येची रचना स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही 2)

12

- अ) मानवी भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) ग्रामीण वस्तीच्या प्रकारांचे वर्णन करा.
- क) सांस्कृतिक निर्धारवाद स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
GEOGRAPHY
Human Geography (230101106)**

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All Questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative.

08

- 1) _____ was called the father of human geography.
 - a) Ritter
 - b) Ratzel
 - c) Semple
 - d) Blache
- 2) The book entitled, Influence of geographical thought "is written by _____".
 - a) Ratzel
 - b) Ritter
 - c) Blache
 - d) Semple
- 3) _____ geography is the study of the changing relationship between the unarresting man and unstable earth.
 - a) Economic
 - b) Political
 - c) Human
 - d) Historical
- 4) _____ is the most populous country in the world.
 - a) India
 - b) China
 - c) Brazil
 - d) Japan
- 5) Oxford and Cambridge are _____ centres.
 - a) Tourist
 - b) Education
 - c) Culture
 - d) Administrative
- 6) Race is the _____ concept.
 - a) Biological
 - b) Geographical
 - c) Chemical
 - d) Physical
- 7) Settlement geography is branch of _____ geography.
 - a) Physical
 - b) Human
 - c) Historical
 - d) Medical
- 8) Skin of Mongoloids is _____ colour.
 - a) Black
 - b) Yellow
 - c) Red
 - d) Blue

B) Fill in the Blanks.

04

- 1) _____ is the holly book of Christian.
- 2) _____ was called the Father of Human Geography.
- 3) According to Malthus population increasing by _____ progression.
- 4) _____ put for the model of industrial location.

- Q.2 Answer the following. (Any Six) 12**
- a) Define Human Geography.
 - b) What is Possibilism?
 - c) Define Human Race.
 - d) State major Racial Group of World.
 - e) Explain the Buddhism Religion.
 - f) Function of Rural Settlement.
 - g) Explain the Population Growth.
 - h) What is Human Development Index?
- Q.3 Answer the following. (Any Three) 12**
- a) Explain the types of Urban Settlement.
 - b) Nature of Human Geography.
 - c) Explain function of Urban Settlement.
 - d) Discuss the World Population Distribution.
- Q.4 Answer the following. (Any Two) 12**
- a) Explain the scope of Human Geography.
 - b) Explain the Hindu Religion.
 - c) Explain the Population Composition.
- Q.5 Answer the following Questions. (Any Two) 12**
- a) Explain the nature and scope of Human Geography.
 - b) Describe the types of Rural Settlement.
 - c) Explain the Cultural Determinism.

Seat
No.

**M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
GEOGRAPHY
Economic Geography (230101107)**

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

08

- 1) अल्फ्रेड वेबर हे ——— देशाचे भूगोलतज्ञ आहेत.
अ) संयुक्त संस्थाने ब) रोमन
क) जर्मन ड) भारत
- 2) खनिजतेल उत्पादनामध्ये ——— देशाचा प्रथम क्रमांक लागतो.
अ) संयुक्त संस्थाने ब) जपान
क) भारत ड) इराण
- 3) मानवाच्या आर्थिक बाबींचा परिपूर्ण अभ्यास म्हणजे ——— होय.
अ) आर्थिक भूगोल ब) राजकीय भूगोल
क) ऐतिहासिक भूगोल ड) यापैकी नाही.
- 4) ——— हे नैसर्गिक साधन पुननिर्मिती क्षम आहे.
अ) द. कोळसा ब) वनस्पती
क) सोने ड) यापैकी नाही
- 5) वेबर यांनी उद्यागधंध्याच्या स्थानीकरणाचा सिद्धांत मांडताना स्थायीकरणाचे ——— वापरले.
अ) वर्तुळ ब) त्रिकोण
क) चौरस ड) षटकोन
- 6) W.T.O याचा अर्थ ———.
अ) जागतिक शुल्क संघटना ब) जागतिक कर संघटना
क) जागतिक व्यापार संस्था ड) यापैकी नाही
- 7) कमाल नफा तत्त्व ——— यांनी मांडले.
अ) अ. लॉचर ब) अ. पेंक
क) अ. फ्रेड ड) यापैकी नाही
- 8) ओपेक ही संघटना ——— चा व्यापार करते.
अ) कोळसा ब) खनिजतेल
क) लोहखनिज ड) सोने

ब) रिकाम्या जागा भरा.

04

- 1) ——— आर्थिक क्रियातील कार्य करणाऱ्यांना निळ्या रंगाच्या कॉलरने ओळखले जाते.
- 2) WTO चे मुख्यालय ——— या ठिकाणी आहे.
- 3) कालवा वाहतूक ——— वाहतुकीच्या पद्धती अंतर्गत येते.
- 4) वाहतुकीचे सर्वात स्वस्त साधन कोणते आहे.

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप काय आहे.
- ब) प्राथमिक आर्थिक क्रियातील व्यवसायांची नावे लिहा.
- क) आर्थिक भूगोलातील दृष्टीकोन.
- ड) GATT म्हणजे काय?
- इ) WTO म्हणजे काय?
- ई) जमिनीवरील वाहतुकीच्या पद्धती थोडक्यात सांगा.
- उ) आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे घटक.
- ऊ) इ-कॉमर्स

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) आर्थिक क्रियांचे तपशीलवार वर्गीकरण करा.
- ब) दुतीयक आर्थिक क्रियांचे वर्णन करा.
- क) ऊर्जा संसाधनाचे तपशीलवार प्रकार सांगा.
- ड) युरोपियन आर्थिक समुदायाचे वर्णन करा.

प्र.4 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) वाहतुकीच्या साधनाचे तपशीलवार वर्गीकरण करा.
- ब) आल्फ्रेड वेबरच्या औद्योगिक स्थानाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
- क) साधनसंपत्ती संवर्धन.

प्र.5 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) ऊर्जा संसाधने म्हणजे काय आणि जगातील कोळशाच्या वितरणाचे तपशीलवार वर्णन करा.
- ब) आर्थिक भूगोल म्हणजे काय. आर्थिक भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- क) औद्योगिक स्थानावर परिणाम करणारे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा.

Seat
No.**M.A./MSc (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024****GEOGRAPHY****Economic Geography (230101107)**Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- Instructions:** 1) All Questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.
3) Use of stencils is allowed.
4) Draw neat and labeled maps and diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative.**08**

- 1) Alfred Weber was _____ Geographer.
 - a) U.S. A
 - b) Roman
 - c) German
 - d) India
- 2) _____ is the leading producer of natural oil.
 - a) U.S. A
 - b) Japan
 - c) India
 - d) Iran
- 3) _____ Makes a detailed Study of economic activities of man.
 - a) Economic Geography
 - b) Political geography
 - c) Historical geography
 - d) None of these
- 4) _____ is renewable natural resources.
 - a) Coal
 - b) Plant
 - c) Gold
 - d) None of these
- 5) Alfred Weber used the location _____ for the theory of industrial location.
 - a) Circle
 - b) Tringle
 - c) Square
 - d) Hexagon
- 6) W.T.O. Stands for _____.
 - a) World Traffic Organization
 - b) World Tax Organization
 - c) World Trade Organization
 - d) None of these
- 7) Profit maximization approach applies by _____.
 - a) A. Losch
 - b) A. Penk
 - c) A. Pred
 - d) None of these
- 8) OPEC is involved in _____ trade.
 - a) Coal
 - b) Natural Oil
 - c) Iron ore
 - d) Gold

B) Fill in the Blanks.**04**

- 1) People engaged in _____ economic activities may be labeled as Blue Collar Labor.
- 2) _____ is the headquarter of the WTO?
- 3) Canal transport comes under _____ Mode of transport.
- 4) Which is the cheapest mode of transportation _____?

- Q.2 Answer Any Four of the following Questions. (Any six) 12**
- a) What is Nature of Economic Geography?
 - b) Give short information about Primary Economic Activity.
 - c) Approaches in Economic Geography?
 - d) What is GATT?
 - e) What is WTO?
 - f) Explain in short Land transport Modes.
 - g) Factors influencing on the international trade.
 - h) E Commerce.
- Q.3 Answer Any Three of the following Questions. 12**
- a) Explain in details about classification of economic activities.
 - b) Describe the Secondary Economic activities.
 - c) Give in detail types of Energy resources.
 - d) Describe European Economic Community.
- Q.4 Answer Any Two of the following Questions. 12**
- a) Explain in details about Modes of transportation.
 - b) Discuss the theory of industrial location by Alfred Weber.
 - c) Conservation of Resources.
- Q.5 Answer Any Two of the following Questions. 12**
- a) What is Energy Resources and explain in detail coal distribution in world.
 - b) What is Economic Geography? Explain scope of Economic Geography.
 - c) Factor affecting on Industrial location.

ब) चूक किंवा बरोबर.

- 1) संशोधनाची खोली संशोधनाच्या नावावरून समजते.
- 2) मुलाखत ही रचनात्मक संवाद असून एक सहभागी प्रश्न विचारतो तर दुसरा उत्तर देतो.
- 3) निरीक्षण हे दुय्यम तथ्य संकलनाचे साधन आहे.
- 4) संदर्भसूची म्हणजे संदर्भ साठी वापरलेले ग्रंथ होय.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही सहा)

12

- अ) संशोधनाची व्याख्या.
- ब) मुलाखत म्हणजे काय?
- क) साहित्यिक चोरी म्हणजे काय?
- ड) प्रश्नावली म्हणजे काय?
- इ) गृहितक म्हणजे काय?
- ई) संदर्भसूची व्याख्या.
- उ) संशोधनाची पहिली पायरी काय आहे.
- ऊ) संकल्पना म्हणजे काय?

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन)

12

- अ) संशोधनाचे उद्दिष्ट.
- ब) संशोधन आराखडा
- क) संशोधन समस्येची संकल्पना
- ड) नमुना निवडीचे महत्त्व

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

12

- अ) संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) संशोधनाचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) संख्यात्मक भौगोलिक सामुग्रीचे थोडक्यात वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

12

- अ) नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) दुय्यम सामग्री म्हणजे काय? दुय्यम सामग्री प्राप्त करण्याचे विविध मार्ग स्पष्ट करा.
- क) गुणात्मक भौगोलिक सामुग्रीचे थोडक्यात वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./MSc (Semester – I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
GEOGRAPHY**

Research Methodology (230101105)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All Questions are compulsory
2) Figures to right indicate full marks.

Q.1 a) Choose the Correct Alternative.

08

- 1) _____ is the first stage of research.
 - a) Interview
 - b) To create a problem
 - c) Conclusion
 - d) All of above
- 2) _____ is a systematic planning of research.
 - a) Interview
 - b) Research design
 - c) Observation
 - d) All of above
- 3) Question in the questionnaire are _____ question.
 - a) Oral
 - b) Written
 - c) Recorded
 - d) All of above
- 4) _____ is the secondary source of data collection.
 - a) Interview
 - b) Questionnaire
 - c) Dairy
 - d) All of above
- 5) Research is the process that goes on for _____.
 - a) Long term
 - b) Temporary
 - c) Short term
 - d) All of these
- 6) Concepts are _____.
 - a) Abstract
 - b) Real
 - c) Physical
 - d) All of above
- 7) _____ is an art and science.
 - a) Report writing
 - b) Hypothesis
 - c) Concept
 - d) All of above
- 8) Researcher has total control on the _____ Data.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Tertiary
 - d) Autobiography

b) Fill in the Blanks.

04

- 1) The depth of research can be judged by title of research.
- 2) Interview is a structured conversation where one participant ask question and the other provided answer.
- 3) Observation is a secondary source of data collection.
- 4) Bibliography mean list of book referred.

- Q.2 Answer the following Questions. (Any Six) 12**
- a) Define Research?
 - b) What is meant by Interview?
 - c) What is Plagiarism?
 - d) What is Questionnaire?
 - e) What is meant by Hypothesis?
 - f) Define Bibliography?
 - g) What is the first step of research?
 - h) What is meant by Concept?
- Q.3 Answer the following Question. (Any Three) 12**
- a) Objective of research.
 - b) Research Design.
 - c) Concept of Research problem.
 - d) Importance of Sampling.
- Q.4 Answer the following Question. (Any Two) 12**
- a) Explain the types of Research.
 - b) Describe in brief significance of Research.
 - c) Describe in brief the qualitative Geographical Research.
- Q.5 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Explain the types of Sampling.
 - b) What is Secondary Data? Explain various sources of Secondary Data Collection.
 - c) Describe in brief the Qualitative Geographical Research.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Geomorphology - I (MAG101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10
- 1) ——— व महासागर ही प्रथम श्रेणीची भूमीस्वरूपे आहेत.
 अ) भूखंड ब) पर्वत
 क) पठार ड) मैदान
 - 2) ——— ला भूकंपाचा देश म्हणतात.
 अ) भारत ब) नेपाळ
 क) जपान ड) जर्मनी
 - 3) ——— यांना भूरूपशास्त्राचे जनक म्हणतात.
 अ) पेंक ब) हार्टन
 क) स्पार्कस् ड) केनेडी
 - 4) एकरूपतावाद ही संकल्पना ——— यांनी मांडली.
 अ) हटन ब) कोबर
 क) डेव्हिस ड) किंग
 - 5) पृथ्वीची सरासरी घनता——— आहे.
 अ) 2.9 ब) 8.5
 क) 5.5 ड) 7.9
 - 6) भूकवच व गाभा यांच्यामधील थरास ——— म्हणतात.
 अ) रेपट्टी ब) लेहमन
 क) कॅनरॅड ड) प्रावरण
 - 7) भूसन्नती गिरीजन सिद्धांत ——— यांनी मांडला.
 अ) कोबर ब) गिल्बर्ट
 क) हटन ड) डेव्हिस
 - 8) ज्वालामुखी आणि ——— यांना शिघ्र शक्ती म्हणतात.
 अ) वळया ब) कडे कोसळणे
 क) भूकंप ड) प्रस्तरभंग

- 9) वनस्पती व प्राणी यांच्यामुळे ---- विदारण घडून येते.
 अ) कायिक
 ब) जैविक
 क) रासायनिक
 ड) प्राकृतिक
- 10) उर्ध्व हालचालींना ---- निर्माणकारी हालचाली म्हणतात.
 अ) सागर
 ब) पर्वत
 क) भूखंड
 ड) पटार

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) प्राकृतिक भूगोलात ---- घटकाचा अभ्यास केला जातो.
 2) भूकंपाची नोंद ---- उपकरणाच्या मदतीने केली जाते.
 3) समस्थाइत्व संतुलन संकल्पना सर्वप्रथम ---- यांनी 1889 मध्ये मांडली.
 4) जल अपघटन हा ---- विदारणाचा प्रकार आहे.
 5) पृथ्वीच्या गाभ्याला ---- असे म्हणतात.
 6) ---- यांच्या मते वर्तमान ही भूतकाळाची किल्ली आहे.

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- अ) भूरूपशास्त्राचे महत्त्व थोडक्यात लिहा.
 ब) प्रस्तरभंगाचे प्रकार सांगा.
 क) रासायनिक विदारणाचे प्रकार सांगा.
 ड) समस्थायीत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) समस्थायीकत्व बदलची एरीची मते सविस्तर स्पष्ट करा.
 ब) भूकंपाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) पृथ्वीच्या अंतरंगाचे वर्णन करा.
 ब) जैविक विदारण स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) आकृतीच्या साहाय्याने घड्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) कोबेरचा भूद्रोणी सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) अंतर्गत शक्ती स्पष्ट करा.
 ब) भूरूपशास्त्र विकासातील डब्ल्यू. एम. डेव्हिस यांचे योगदान सांगा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) होम्सचा अभिसरण प्रवाह सिध्दांताची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) भूरूपशास्त्र विकासातील जेम्स हटन यांचे योगदान सांगा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Geomorphology - I (MAG101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternatives. 10

- 1) _____ and oceans first order landforms.
 - a) Continent
 - b) Mountain
 - c) Plateau
 - d) Plain
- 2) _____ country known as earthquakes country.
 - a) India
 - b) Nepal
 - c) Japan
 - d) Germany
- 3) _____ is called father of geomorphology.
 - a) Peank
 - b) Hutton
 - c) Speaker
 - d) Kenedi
- 4) The concept of Uniformitarianism postulated by _____.
 - a) Hutton
 - b) Kober
 - c) Davis
 - d) King
- 5) The average density of the earth is _____.
 - a) 2.9
 - b) 8.5
 - c) 5.5
 - d) 7.9
- 6) The layer situated between crust and core is known as _____.
 - a) Repatti
 - b) Lehman
 - c) Conrad
 - d) Mantle
- 7) Geosynclinal orogen theory was put forth by _____.
 - a) Kaber
 - b) Gilbert
 - c) Hutton
 - d) Davis
- 8) Volcanoes and _____ are called as sudden forces.
 - a) Fold
 - b) Land slide
 - c) Earthquakes
 - d) Fault
- 9) _____ Weathering is carried on by vegetation and animal.
 - a) Mechanical
 - b) Biological
 - c) Chemical
 - d) Physical
- 10) Epeirogenic movements are also called as _____ building movement.
 - a) Continental
 - b) Ocean
 - c) Plateau
 - d) Mountain

B) Fill in the blanks.**06**

- 1) Physical Geography studies _____ factors.
- 2) Earthquake are recorded with the help of an instrument known as _____.
- 3) The term isostasy was first used by _____ in 1889.
- 4) Hydration occur in _____ type of weathering.
- 5) The core of the earth is known as _____.
- 6) According to _____ present is key to the past.

Q.2 Answer the following.**16**

- a) Briefly explain the importance of Geomorphology.
- b) Explain the types of Fold.
- c) Explain the Chemical weathering.
- d) Explain the concept of isostasy.

Q.3 Answer the following.**16**

- a) Explain the details the view of Airy about isostasy.
- b) Explain the causes and effects of earthquakes.

Q.4 Answer the following.**16**

- a) Describe the interior structure of the earth.
- b) Explain Biological weathering.

Q.5 Answer the following.**16**

- a) Explain with diagram types of Folds.
- b) Explain the geosynclinal theory of Kober.

Q.6 Answer the following.**16**

- a) Explain the endogenetic forces.
- b) Explain the contribution of W.M. Davis in geomorphic study.

Q.7 Answer the following.**16**

- a) Explain the Holmes conventional current theory.
- b) Give the contribution of James Hutton in the development of geomorphic thought.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Geography) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination:
March/April-2024
Climatology-I (MAG102)**

Day & Date: Monday, 13-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 2 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून भरा. 10
- 1) पृथ्वी परिवलनाचा वेग ---- जास्त जाणवितो.
अ) ध्रुव
ब) मध्य अक्षवृत्त
क) विषुववृत्त
ड) यापैकी नाही
 - 2) हवामान भूगोल ही ---- भूगोलाची व्याख्या आहे.
अ) मानवी
ब) राजकीय
क) आर्थिक
ड) प्राकृतिक
 - 3) ---- दाबाच्या पट्टयास अश्व अक्षवृत्त असे म्हणतात.
अ) विषुववृत्तीय कमी
ब) ध्रुवीय कमी
क) ध्रुवीय जास्त
ड) उपोष्ण कटीबंधीय जास्त
 - 4) उपोष्ण कटीबंधीय जास्त दाबाच्या पाटयाकडून विषुववृत्तीय कमी दाबाच्या पाटयाकडे वाहणाऱ्या वाऱ्यांना ---- वारा म्हणतात.
अ) व्यापारी
ब) प्रतिव्यापारी
क) ध्रुवीय
ड) चिनूक
 - 5) सामान्यपणे ---- आर्द्रता हि तापमान कमी झाले किंवा वाढले तरी बदलत नाही.
अ) निरपेक्ष
ब) विशिष्ट
क) सापेक्ष
ड) वरील पैकी
 - 6) हवेतील बाष्पाच्या वजनी प्रमाणास ---- म्हणतात.
अ) सापेक्ष आर्द्रता
ब) विशिष्ट आर्द्रता
क) निरपेक्ष आर्द्रता
ड) यापैकी नाही
 - 7) ---- मध्ये विस्तृत उष्ण कटीबंधीय आवर्ताला हरिकेन म्हणतात.
अ) यु.एस.ए
ब) चीन
क) ऑस्ट्रेलिया
ड) वेस्ट इंडिज

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) भारतीय मान्सून वार भौगोलिक निबंध लिहा.
- ब) पर्जन्याच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**M.A./M.Sc. (Geography) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination:
March/April-2024
Climatology-I (MAG102)**

Day & Date: Monday, 13-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Any three question 2 to 7.
3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative. (MCQ) 10

- 1) The effects of rotation of the earth is very high at the _____.
a) Polar
b) Middle Latitude
c) Equator
d) None of them
- 2) Climatology is the branch of _____ geography.
a) Human
b) Political
c) Economic
d) Physical
- 3) _____ pressure belt is called house latitude.
a) Equatorial low
b) Polar low
c) Polar High
d) Subtropical High
- 4) The wind blowing from subtropical high pressure belt to equatorial low pressure belt are called _____ wind.
a) Trade
b) Westerlies
c) Polar
d) Chinook
- 5) Generally _____ humidity does not change with increase or decrease of temperature.
a) Absolute
b) Specific
c) Relative
d) All Above
- 6) The mass of water vapour in grams contained in a kilogram of air is called _____ Humidity.
a) Relative
b) Specific
c) Absolute
d) None of this
- 7) The Extension tropical cyclone are called Hurricanes in _____.
a) U.S.A
b) China
c) Australia
d) West Indies
- 8) The lower layer of the atmosphere situated near the earth surface is called as _____.
a) Stratosphere
b) Troposphere
c) Ionosphere
d) Exosphere
- 9) The upper limit of Stratosphere is called _____.
a) Tropopause
b) Stratopause
c) Ionosphere
d) Exosphere
- 10) _____ pressure belt is formed on equator.
a) Low
b) High

B) Fill in the blanks.**06**

- 1) The amount of Ozone gas the atmosphere is _____ per cent.
- 2) Radio waves travel through the _____ layer of the atmosphere.
- 3) Mansoon is a word from _____ Language.
- 4) According to the heights in the atmosphere the temperature becomes_____.
- 5) The residuals connecting the points of temperature becomes _____.
- 6) The process associated with the birth of front is known as _____.

Q.2 Answer the following.**16**

- a) Local winds
- b) Writes the land breeze and sea breezes
- c) Conventional rainfalls
- d) Types of Cyclone

Q.3 Answer the following.**16**

- a) Describe the composition and structure of Atmosphere.
- b) Describe the air pressure belt on the earth surface.

Q.4 Answer the following.**16**

- a) Explain the concept of condensation.
- b) Describe the various types of air masses and their properties.

Q.5 Answer the following.**16**

- a) Gives the detailed account of heat budget of the earth.
- b) Describe planetary winds in details.

Q.6 Answer the following.**16**

- a) Define the humidity and explain the types of humidity.
- b) Define the air masses and explain properties of cooled air masses.

Q.7 Answer the following.**16**

- a) Write of an essay on Indian Mansoon.
- b) Describe various types of rainfall.

Seat No.	
----------	--

**M.A./MSc (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)**

Oceanography & Geohydrology (MAG103)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) खालील योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) सागर विषयाचा शास्त्रीय अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यास ---- म्हणतात.
अ) हवामान शास्त्र ब) सागर विज्ञान
क) भूरूपशास्त्र ड) यापैकी नाही
- 2) एल निनोला सर्वसाधारणपणे ---- म्हणतात.
अ) ख्रिस्त बाळ ब) तरुण बहीण
क) मोठी बहीण ड) वरीलपैकी सर्व
- 3) समुद्रबुड जमिनीची खोली ---- हे फॅदम असते.
अ) 100 ब) 200
क) 250 ड) 300
- 4) ---- प्रवाह थंड सागरी प्रवाह आहे.
अ) हमबोल्ट ब) कॅनरी
क) फॉकलॅण्ड ड) वरील सर्व
- 5) पृथ्वीच्या क्षेत्रफळाच्या ---- टक्के भाग महासागराने व्यापला आहे.
अ) 29 ब) 39
क) 71 ड) 79
- 6) चॅलेंजर हे ---- गर्ताचे दुसरे नाव आहे.
अ) फिलिपिन्स ब) टोंगा
क) नरेस ड) मरीना
- 7) सागर जलाच्या तापमानावर परिणाम करणारे मुख्य घटक ---- आहेत.
अ) अक्षांश ब) प्रचलित वारे
क) सागरी प्रवाह ड) यापैकी सर्व
- 8) पृथ्वीचा तीन चतुर्दश भाग ---- ने व्यापलेला आहे.
अ) मृदावरण ब) जीवावरण
क) जलमंडल ड) वातावरण

9) समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या पाण्याचे सरासरी तापमान सुमारे ---- अंश सेल्सिअस असते.

अ) 35

ब) 30

क) 27

ड) 25

10) जगातील महासागर कड्याची एकूण लांबी ---- किलोमीटर आहे.

अ) 84000

ब) 64000

क) 54000

ड) 74000

ब) खालील रिकाम्या जागा भरा.

06

1) जगातील सर्वात लांब गर्ता ---- आहे.

2) ---- हा अनियमित उष्ण प्रवाह प्रशांत महासागरात उगम पावतो.

3) विषुववृत्तापासून ध्रुवाकडे सरासरी क्षारता ---- आहे.

4) महासागराच्या पृष्ठभागाच्या पाण्याचे सरासरी तापमान ---- आहे.

5) गल्फ प्रवाह ---- आढळतो.

6) समुद्र मैदाने हिंद महासागराचे जवळपास ---- क्षेत्र व्यापतात.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) समुद्रशास्त्राची व्याख्या करा.

ब) सागरजलाची क्षारता स्पष्ट करा.

क) एल निनो प्रवाह स्पष्ट करा.

ड) महाद्वीपीय उतार स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) अटलांटिक महासागरातील सागरी प्रवाहाचा आढावा घ्या.

ब) समुद्रशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) महासागरातील खनिज संपत्ती स्पष्ट करा.

ब) जलविज्ञान चक्राचे वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) भूजलाचा स्रोत स्पष्ट करा.

ब) सागरी संसाधनांच्या संवर्धनाचे वर्णन करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) संसाधन म्हणून पाण्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) समुद्राच्या तापमानाचे क्षेत्रीय वितरण स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

अ) महासागरातील क्षारता फरकाची कारणे सांगून परिणाम स्पष्ट करा.

ब) सागर तळावरील भूरूपाची चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A./MSc (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)
Oceanography & Geohydrology (MAG103)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
3) Figures to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative

10

- 1) The faculty that studies oceanography scientifically is called _____.
a) Metrology b) Oceanography
c) Geomorphology d) None of these
- 2) E1 Naina is commonly called as _____.
a) Christ Child b) Younger Sister
c) Elder Sister d) All of the Above
- 3) The average depth of seabed land is _____ fathoms.
a) 100 b) 200
c) 250 d) 300
- 4) _____ current is a cold ocean current.
a) Humboldt b) Canaries
c) Falkland d) All of the above
- 5) The main factor affecting the temperature of sea water is _____.
a) Latitude b) Prevailing
c) Winds Ocean currents d) All of these
- 6) The oceans cover _____% of the area of the earth.
a) 29 b) 39
c) 71 d) 79
- 7) Challenger is another name of _____ trench.
a) Philippines b) Tonga
c) Nares d) Marina
- 8) About three-fourth of the globe is covered by _____.
a) Lithosphere b) Biosphere
c) Hydrosphere d) Atmosphere
- 9) The average temperature surface water of the oceans is about _____.
a) 27 b) 30
c) 35 d) 25
- 10) The total length of the ocean ridge in the world is _____ km.
a) 84000 b) 64000
c) 54000 d) 74000

B) Fill in the Blanks.

- 1) The largest trench in the world is _____.
- 2) _____ is irregular warm current originates in Pacific Ocean.
- 3) On an average salinity _____ from equator towards poles.
- 4) Sargasso Sea is located in the _____ ocean
- 5) The Gulf Stream is found _____.
- 6) Maximum salinity is observed in _____.

Q.2 Answer the following.

16

- a) Define Oceanography.
- b) Explain the salinity of Sea Water.
- c) Explain El Niño Current.
- d) Continental Slope

Q.3 Answer the following.

16

- a) Review the Ocean Current in the Atlantic Ocean.
- b) Importance of Oceanography.

Q.4 Answer the following.

16

- a) Mineral resources in Ocean
- b) Describe the Hydrological cycle.

Q.5 Answer the following.

16

- a) Explain the sources of Groundwater.
- b) Describe the conservation of Marine Resources.

Q.6 Answer the following.

16

- a) Describe the importance of Water as a resource.
- b) Explain the horizontal distribution of Ocean Temperature.

Q.7 Answer the following.

16

- a) Describe the causes of variation in salinity of ocean. State the effects.
- b) Comment on ocean basin Topography.

Seat No.	
-------------	--

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April -2024
GEOGRAPHY

Human Geography (MAG108)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ——— यांना मानवी भूगोलाचे जनक असे म्हणतात.
अ) ई. हंटिंग्टन ब) जीन ब्रुन्स
क) फ्रेडरिक रॅटझेल् ड) कार्ल रिटर
- 2) ——— ही मानवी भूगोलाची उपशाखा आहे.
अ) हवामानशास्त्र ब) भूरूपशास्त्र
क) सागरशास्त्र ड) राजकीय भूगोल
- 3) वंश ही ——— संकल्पना आहे.
अ) जैविक ब) भौगोलिक
क) रासायनिक ड) प्राकृतिक
- 4) त्रिपिटक हा ——— धर्माचा पवित्र ग्रंथ आहे.
अ) ख्रिश्चन ब) इस्लाम
क) हिंदू ड) बौद्ध
- 5) ——— यांनी इस्लाम धर्माची स्थापना केली.
अ) येशू ख्रिस्त ब) श्रीकृष्ण
क) मोहम्मद पैगंबर ड) गौतम बौद्ध
- 6) ज्या वसाहतीमध्ये घरे जवळ-जवळ व संख्येने जास्त असतात अशा वसाहतीस
——— वसाहती असे म्हणतात.
अ) विखुरलेली ब) केंद्रित
क) विखंडित ड) संयुक्त
- 7) नागरी वसाहतीचा ——— हा प्रमुख व्यवसाय आहे.
अ) शेती ब) पशुपालन
क) मासेमारी ड) उद्योग

- 8) नागरिकीकरण ही ---- प्रक्रिया आहे.
 अ) आकस्मित ब) संथ
 क) मध्यम ड) शीघ्र
- 9) ---- या प्रदेशात जगाची लोकसंख्येची केंद्रित झाली आहे.
 अ) मैदानी ब) पठारी
 क) पर्वतीय ड) डोंगराळ
- 10) माल्थसच्या मते अन्नधान्याचे उत्पादन ---- श्रेणीने वाढते.
 अ) भूमितीय ब) गणितीय
 क) पर्यावरणीय ड) समाजशास्त्रीय

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) आर्थिक भूगोल ही ---- भूगोलाची शाखा आहे.
- 2) गुरुद्वार हे ---- धर्माचे प्रार्थनास्थळ आहे.
- 3) ग्रामीण वसाहतीचा ---- हा मुख्य व्यवसाय आहे.
- 4) जागतिक लोकसंख्या दिन ---- या दिवशी साजरा केला जातो.
- 5) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत ---- साली मांडला.
- 6) मंगोलाईड या वंशाच्या लोकांच्या त्वचेचा रंग ---- असतो.

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- अ) संभववाद संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) ख्रिश्चन धर्माची वैशिष्ट्ये सांगा.
- क) नागरिकीकरण संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) लोकसंख्येची संरचना सांगा.

प्र.3 दिर्घोत्तरी प्रश्न.

16

- अ) मानवी भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) माल्थसचा लोकसंख्या वाढ सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.4 दिर्घोत्तरी प्रश्न.

16

- अ) मानवी वंश वर्गीकरणाची लक्षणे सविस्तर सांगा.
- ब) ग्रामीण वसाहतीचे प्रकार सांगा.

प्र.5 दिर्घोत्तरी प्रश्न.

16

- अ) मानवी भूगोलाच्या शाखा स्पष्ट करा.
- ब) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत सविस्तर लिहा.

प्र.6 दिर्घोत्तरी प्रश्न.

16

- अ) ग्रामीण वसाहतीची कार्ये सांगा.
- ब) मानव विकास निर्देशांकावर सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.7 दिर्घोत्तरी प्रश्न.

- अ) मानवी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) जागतिक लोकसंख्येचे वितरण स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April -2024
GEOGRAPHY

Human Geography (MAG108)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative.

10

- 1) _____ is called the father of human geography.
 - a) E. Huntington
 - b) Jean Bruns
 - c) Friedrich Ratzel
 - d) Carl Ritter
- 2) _____ is a sub branch of human geography.
 - a) Meteorology
 - b) Geomorphology
 - c) Oceanography
 - d) Political Geography
- 3) Race is a _____ concept.
 - a) Biological
 - b) Geographical
 - c) Chemical
 - d) Natural
- 4) Tripitaka is the holy book of _____ religion.
 - a) Christianity
 - b) Islam
 - c) Hindu
 - d) Buddhism
- 5) _____ founded the religion of Islam.
 - a) Jesus Christ
 - b) Shri Krishna
 - c) Prophet Mohammed
 - d) Gautama Buddha
- 6) Settlements in which houses are close together and more in number are called _____ settlement.
 - a) Scattered
 - b) Concentrated
 - c) Fragmented
 - d) Combined
- 7) _____ is the major occupation of urban settlement.
 - a) Agriculture
 - b) Animal husbandry
 - c) Fishing
 - d) Industry
- 8) Urbanization is a _____ process.
 - a) Sudden
 - b) Slow
 - c) Moderate
 - d) Prompt
- 9) The world's population is concentrated in _____ region.
 - a) Plane
 - b) Plateau
 - c) Mountain
 - d) Hilly
- 10) According to Malthus the production of food grains increases in the range of _____.
 - a) Geometric
 - b) Mathematical
 - c) Environmental
 - d) Sociological

- B) Fill in the blanks.** **06**
- 1) Economic geography is a branch of _____ geography.
 - 2) Gurudwara is a place of worship of _____ religion.
 - 3) _____ is the main occupation of rural settlement.
 - 4) World Population Day _____ is celebrated on this day.
 - 5) The theory of population transition was introduced in the year _____.
 - 6) The skin color of Mongoloid people is _____.
- Q.2 Answer the following.** **16**
- a) Explain the concept of Possibilism.
 - b) State the characteristics of Christianity.
 - c) Explain the concept of Urbanization.
 - d) State the Population Structure.
- Q.3 Answer the following.** **16**
- a) Explain the nature of Human Geography.
 - b) Explain Malthus' theory of Population Growth.
- Q.4 Answer the following.** **16**
- a) Explain in detail the bases of Human Race Classification.
 - b) State the types of Rural Settlement.
- Q.5 Answer the following.** **16**
- a) Explain the branches of Human Geography.
 - b) Write the Population Transition Theory in detail.
- Q.6 Answer the following.** **16**
- a) State the function of Rural Settlement.
 - b) Write detailed information on Human Development Index.
- Q.7 Answer the following.** **16**
- a) Explain the scope of Human Geography.
 - b) Explain the distribution of World Population.

- 8) गॅट या व्यापारी संघटनेची स्थापना ---- साली झाली.
 अ) 1945 ब) 1952
 क) 1950 ड) 1947
- 9) आर्थिक भूगोलात मानवाच्या ---- क्रियांचा अभ्यास केला जातो.
 अ) आर्थिक ब) सामाजिक
 क) सांस्कृतिक ड) राजकीय
- 10) वस्तू आणि लोक यांची एका ठिकाणावरून दुसऱ्या ठिकाणी होणारी हालचाल म्हणजे ---- होय.
 अ) बाजार ब) वाहतूक
 क) उद्योग ड) व्यापार

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) लाकूडतोड हा ---- आर्थिक उद्योग आहे.
- 2) वाहतूक व व्यापार या ---- आर्थिक क्रिया आहेत.
- 3) ---- यास काळा हिरा असे संबोधले जाते.
- 4) तांबडा समुद्र व भूमध्य समुद्र या दरम्यान ---- कालवा आहे.
- 5) ---- श्रेणीचा व्यवसाय प्रामुख्याने बौद्धिक व वैयक्तिक सेवा पुरवितो.
- 6) सौरशक्ती हे ---- प्रकारचे उर्जा साधन आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) प्राथमिक आर्थिक क्रियांचे वर्णन करा.
- ब) प्रादेशिक उत्पादन संकुल संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) अक्षय ऊर्जा साधन संपत्तीचे महत्त्व यावर चर्चा करा.
- ड) गॅट या व्यापारी संघटनेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) आर्थिक भूगोलाच्या अभ्यासातील दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- ब) युरोपचा आर्थिक समाज या व्यापारी संघटनेची कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भारतातील दगडी कोळशाच्या वितरणाचे वर्णन करा.
- ब) उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाच्या सिद्धांताचे तत्व स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) जलवाहतुकीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ब) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्तीचे वर्णन करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वाहतुकीची सुगमता व संलग्नता स्पष्ट करा.
- ब) द्वितीयक आर्थिक क्रियांची चर्चा करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) जागतिक व्यापार संघटनेचे महत्त्व वर्णन करा.

ब) ऑगस्ट लॉशच्या उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Seat
No.

**M.A./M.Sc. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)
Economic Geography (MAG109)**

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks
4) Use of stencils is allowed.
5) Draw neat diagrams wherever necessary.

- Q.1 A) Choose the correct alternative given the following sentence. 10**
- 1) Economic Geography is a branch of _____ geography.
 - a) Physical
 - b) Human
 - c) Historical
 - d) Regional
 - 2) _____ is called the father of Economic Geography.
 - a) Blache
 - b) Ritter
 - c) Chisholm
 - d) Humboldt
 - 3) _____ are a non-renewable resources.
 - a) Crops
 - b) Plants
 - c) Birds
 - d) Soil
 - 4) Inland waterways are more developed in _____ continent.
 - a) Africa
 - b) Europe
 - c) Australia
 - d) North America
 - 5) OPEC is involved in _____ trade.
 - a) Petroleum
 - b) Coal
 - c) Iron-ore
 - d) Gold
 - 6) Alfred Weber was _____ Geographer.
 - a) America
 - b) Roman
 - c) German
 - d) Iran
 - 7) _____ producer might be labelled as the white collar worker.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Tertiary
 - d) Quaternary
 - 8) GATT Trade organization was established in year _____.
 - a) 1945
 - b) 1952
 - b) 1950
 - d) 1947
 - 9) In economic geography _____ activities of human beings are studied.
 - a) Economic
 - b) Social
 - c) Cultural
 - d) Political
 - 10) _____ refers to the movement of commodities and people from one place to another Place.
 - a) Market
 - b) Transport
 - c) Industry
 - d) Trade

B) Fill in the blanks.**06**

- 1) Lumbering is a _____ economic activity.
- 2) Transport and trade are _____ economic activities.
- 3) _____ is identified as black diamond.
- 4) _____ canal is between Red Sea and Mediterranean Sea.
- 5) _____ activities mainly supply intellectual and personal services.
- 6) Solar energy is _____ energy resource.

Q.2 Answer the following.**16**

- 1) Describe the primary economic activities.
- 2) Explain the concept Territorial production complex.
- 3) Discuss the importance of renewable energy resources.
- 4) Explain the objectives of GATT trade organization.

Q.3 Answer the following.**16**

- a) Explain the approaches of economic geography.
- b) Explain the function of EEC trade organization.

Q.4 Answer the following.**16**

- a) Describe the distribution of coal in India.
- b) Explain the principles of industrial location 'substitution'.

Q.5 Answer the following.**16**

- a) State the factors affecting water ways.
- b) Describe the nature and scope of economic geography.

Q.6 Answer the following.**16**

- a) Explain the transportation accessibility and connectivity.
- b) Discuss the secondary economic activities.

Q.7 Answer the following.**16**

- a) Describe the importance of World Trade Organization.
- b) Explain the industrial location theory of August Losch.

Seat
No.

Set P

**M.A./MSc (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

GEOGRAPHY

Applied Geomorphology (230101201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) स्टेन्सिल्लस वापरण्यास परवानगी आहे.
4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) खालील अचूक पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

08

- 1) भूमी खंडालगतच्या उथळ सागरी तळास ---- म्हणतात.
अ) सागरी मैदान ब) सागरी डोह
क) खंडान्त उतार ड) भूखंड मंच
- 2) भूखंड वहन सिद्धांत ---- यांनी मांडला.
अ) ब्लाश ब) रॅटझेल
क) सेंपल ड) वेगनर
- 3) भूकंप किंवा ज्वालामुखी ही पृथ्वीच्या ---- हालचालीची उदाहरणे आहेत.
अ) क्षितिज समांतर ब) आकस्मित
क) उभ्या ड) यापैकी नाही
- 4) 'व्ही' आकाराच्या दरीची निर्मिती नदीच्या ---- कार्यामुळे होते.
अ) संचयन ब) वहन
क) खनन ड) यापैकी नाही
- 5) भूरूपशास्त्र ही ---- भूगोलाची शाखा आहे.
अ) प्राकृतिक ब) मानवी
क) राजकीय ड) आर्थिक
- 6) ----- यांनी उतार विकासात हवामान विषयक भूरूपशास्त्राचे मूळ तत्व नाकारले.
अ) डेव्हिस ब) पेंक
क) वुड ड) किंग
- 7) "भूमिपात" ही नैसर्गिक आपत्ती ---- या प्रदेशात आढळते.
अ) पर्वतीय ब) पठारी
क) मैदानी ड) सागरी लाटा
- 8) पर्यावरणीय भूरूपशास्त्र ही ---- भूरूपशास्त्राची शाखा आहे.
अ) ग्रहीय ब) पाणबुडी
क) उपयोजित ड) सांस्कृतिक

ब) रिकाम्या जागा भरा.

- 1) 'अपक्षरण चक्र' संकल्पना ---- यांनी मांडली.
- 2) भूछत्र खडकाची निर्मिती ---- च्या खनन कार्यामुळे होते.
- 3) पृथ्वीच्या एकूण क्षेत्रफळापैकी ---- टक्के क्षेत्र भूखंडाने व्यापलेले आहे.
- 4) 'प्लेट' ही संज्ञा सर्वप्रथम 1965 मध्ये ---- यांनी मांडली.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

12

- अ) 'उपयोजित भूरूपशास्त्र' संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) भूखंडमंच चे महत्त्व सांगा.
- क) विदारणाचे प्रकार सांगा.
- ड) आडव्या हालचालीच्या परिणामाची चर्चा करा.
- इ) पूर निर्मितीची कारणे लिहा.
- फ) 'भूस्खलन' संकल्पनेची चर्चा करा.
- ग) त्रिभूज प्रदेश या भूमिस्वरूपाविषयी माहिती लिहा.
- ह) जमीन व पाणी यांच्या वितरणाची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

12

- अ) 'भूपट्ट विवर्तन' सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- ब) विस्तृत झीजेची कारणे स्पष्ट करा.
- क) वाऱ्याच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणाऱ्या भूमिस्वरूपाचे वर्णन करा.
- ड) ज्वालामुखी निर्मितीची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) भूकंपाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) डब्लू पेंक यांचा उतार विषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- क) सागरी तळाची रचना वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) भूरूपशास्त्राच्या अभ्यासातील खंडवहन सिद्धांताचे महत्त्व सांगा.
- ब) नदीच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारी भूमिस्वरूपे स्पष्ट करा.
- क) उपयोजित भूरूपशास्त्रातील आधुनिक कल वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

M.A./MSc (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024

GEOGRAPHY

Applied Geomorphology (230101201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- Instructions:**
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Figure to right indicate full marks.
 - 3) Use the stencils is allowed.
 - 4) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 a) Choose the correct alternative given the following sentence. 08

1) The shallow stretch of Ocean floor adjoining land is known as _____.

- a) Abyssal plain b) Ocean Deeps
c) Continental slope d) Continental shelf

2) The Continental Drift theory is presented by _____.

- a) Blache b) Ratzel
c) Semple d) Wegner

3) Earthquakes or Volcanoes are examples of the movement of the earth _____.

- a) Horizon parallel b) Sudden
c) Vertical d) All of these

4) 'V' shaped valley is formed to the _____ work of River.

- a) Depositional b) Transportation
c) Erosional d) None of these

5) Geomorphology is a branch of _____ Geography.

- a) Physical b) Human
c) Political d) Economic

6) _____ rejected the basic tenet of climatic geomorphology in the slope development.

- a) Davis b) Penck
c) Wood d) Kings

7) "Landslides" is a Natural hazard occur in ____ region.

- a) Mountains b) Plateau
c) Plain d) Sea wave

8) Environmental geomorphology is a branch of ____ Geomorphology.

- a) Planetary b) Submarine
c) Applied d) Cultural

b) Fill in the blanks. 04

1) The concept of 'Cycle of Erosion' was put forth by _____.

2) Mushroom rocks are formed due to depositional work of _____.

3) Land covers _____ percent of the earth's surface.

4) The term 'Plate' was used by _____ in 1965 for the first time.

- Q.2 Answer the following questions. (Any Six) 12**
- a) Explain the concept of 'Applied Geomorphology'.
 - b) State the importance of Continental Shelf.
 - c) State the types of Weathering.
 - d) Discuss the effect Orogenic movements.
 - e) Write the causes of Flood formation.
 - f) Discuss the concept of 'Landslides'.
 - g) Give information about the landform of Delta region.
 - h) State the characteristics of distribution of land and water.
- Q.3 Answer the following questions. (Any Three) 12**
- a) Critically examine the 'Plate tectonic' theory.
 - b) Explain the causes of Mass wasting.
 - c) Describe the landform created due to erosion work of wind.
 - d) Explain the causes of Volcano formation.
- Q.4 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Explain the causes and effects of Earthquakes.
 - b) Explain the concept of W. Penck about slopes.
 - c) Describe the ocean basin topography.
- Q.5 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) State the importance of Continental Drift theory in geomorphology.
 - b) Explain the landforms created due to depositional work of river.
 - c) Describe the recent trends in applied geomorphology.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
GEOGRAPHY
Applied Climatology (230101202)**

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 08
- 1) ——— करारानुसार ओझोनचा न्हास करणाऱ्या रसायन वापरावर बंदी घालण्यात आली.
अ) मॉन्ट्रॉल
ब) क्वोटो
क) जिनेवा
ड) विय्यना
 - 2) शरीरविज्ञान हवामान शास्त्र हे ——— शी संबंधित असते.
अ) मानवी ऊर्जा
ब) मानवी शरीर
क) मानवी समाधान
ड) मानवी आरोग्य
 - 3) ——— हे वर्ष भारतीय अवर्षण वर्ष म्हणून जाहीर करण्यात आले.
अ) 2006
ब) 2002
क) 2010
ड) 2012
 - 4) जगात सर्वात जास्त वस्त्र परिधान करणारा प्रदेश ——— आहे.
अ) थंड प्रदेश
ब) समशीतोष्ण प्रदेश
क) उष्ण प्रदेश
ड) वाळवंटी
 - 5) कोपेन यांनी ——— या अक्षराचा ध्रुवीय हवामानासाठी उपयोग केला.
अ) एच
ब) इ
क) बी
ड) डी
 - 6) भारताच्या उत्तर पूर्व शेती हवामान प्रदेशातील ——— हे प्रमुख पीक आहे.
अ) गहू
ब) ऊस
क) तांदूळ
ड) मका
 - 7) ——— मध्ये भूतकाळातील हवामान घटकांचा अभ्यास केला जातो.
अ) भौतिक हवामानशास्त्र
ब) हवामानशास्त्र
क) पुरा हवामानशास्त्र
ड) यापैकी नाही
 - 8) ——— हवामान प्रदेशात हिवाळी पाऊस व कोरडे उन्हाळे आढळतात.
अ) टुंड्रा
ब) तैगा
क) मौसमी
ड) भूमध्य सामुद्रिक

ब) रिकाम्या जागा भरा.

- 1) भारतात हवा प्रदूषण कायदा ——— साली करण्यात आला.
- 2) जागतिक ओझोन दिन ——— या दिवशी साजरा केला जातो.
- 3) भारतीय नियोजन आयोगाचे कृषीच्या नियोजन व विकासासाठी ——— कृषी हवामान विभाग पाडले.
- 4) थोर्नथ्वेटने त्याचे पहिले हवामानाचे वर्गीकरण ——— साली केले.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

12

- अ) जलसिंचन वेळापत्रक
- ब) नागरी उष्ण बेट
- क) पुरा हवामानशास्त्र
- ड) ओझोनच्या न्हासाची कारणे
- इ) शेती हवामान विभाग
- फ) भूवैज्ञानिक काळातील हवामान बदलाची कारणे
- ग) ओझोनच्या न्हासाचे परिणाम
- ह) भूवैज्ञानिक काळातील हवामान बदलाचे परिणाम

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

12

- अ) डब्ल्यु. कोपेनचे हवामान वर्गीकरण वर्णन करा.
- ब) मानवी आराम व आरोग्य यांच्या दृष्टिने शरीरविज्ञान हवामान शास्त्र स्पष्ट करा.
- क) वैश्विक तापमान वाढीची कारणे, परिणाम आणि प्रतिबंधात्मक उपाय वर्णन करा.
- ड) एम. एस. रंधवा यांनी केलेले भारतीय कृषी हवामान प्रदेश वर्णन करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) जगाचे हवामान विभाग वर्णन करा.
- ब) अलीकडच्या काळातील हवामान बदल वर्णन करा.
- क) थोर्नथ्वेटचे हवामान वर्गीकरण वर्णन करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) हवा प्रदूषणाची कारणे, परिणाम आणि प्रतिबंधात्मक उपाय वर्णन करा.
- ब) जगाचे वस्त्र प्रावरण विभाग वर्णन करा.
- क) दुष्काळाची कारणे व प्रकार वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

GEOGRAPHY

Applied Climatology (230101202)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full mark

Q.1 a) Choose correct alternative.

08

- 1) _____ protocol bans the production of ozone-depleting chemicals.

a) Montreal	b) Kyoto
c) Geneva	d) Vienna
- 2) Physiological Climatology is deals with the function of _____.

a) Human Energy	b) Human Body
c) Human Comfort	d) Human Health
- 3) The year _____ was declared as a Indian drought year.

a) 2006	b) 2002
c) 2010	d) 2012
- 4) Maximum clothing zone of the world is _____ region.

a) Cold	b) Temperate
c) Tropical	d) Desert
- 5) Koppen used _____ letter symbol to denote Polar climate.

a) H	b) E
c) B	d) D
- 6) _____ is the dominant crop of North Eastern Agro-climatic region in India.

a) Wheat	b) Sugarcane
c) Rice	d) Maize
- 7) _____ is the study of Past climate.

a) Physical Climatology	b) Climatology
c) Paleoclimatology	d) None of these
- 8) The _____ climate has rainy winters and dry summers.

a) Tundra	b) Taiga
c) Monsoon	d) Mediterranean

b) Fill in the blanks.

04

- 1) Air pollution Act enacted in _____ in India.
- 2) The "World Ozone Day" is celebrated on _____.
- 3) For Planning and Development of agriculture, the planning commission of India has divided India into _____ agro-climate regions.
- 4) Thornthwaite proposed his first climatic classification in _____.

- Q.2 Answer the following questions. (Any six of eight) 12**
- a) Irrigation scheduling
 - b) Urban heat island
 - c) Paleoclimatology
 - d) Causes of Ozone layer depletion
 - e) Agroclimatic region
 - f) Causes of climatic changes in geological period
 - g) Effects of Ozone layer depletion
 - h) Effects of climatic changes in geological period
- Q.3 Answer the following questions. (Any three of four) 12**
- a) Describe the W. Koppen's climate classification.
 - b) Discuss the Physiological climatology in respect to human comfort and health.
 - c) Describe the cause, effects and preventives measures of Global Warming.
 - d) Explain M.S. Randhawa's Agro-climatic regions in India.
- Q.4 Answer the following questions. (Any two of three) 12**
- a) Describe the climatic regions of World.
 - b) Explain the recent climatic changes.
 - c) Describe the Thornthwaite's climatic classification.
- Q.5 Answer the following questions. (Any two of three) 12**
- a) Describe the causes, effects and preventives measures of air pollution.
 - b) Describe the clothing zone of the world.
 - c) Explain the causes and types of droughts.

- 8) भारतात मुलाच्या विवाहाचे वय कायद्याने ---- वर्ष आहे.
 अ) 20 ब) 21
 क) 22 ड) 23

ब) चूक की बरोबर ते लिहा.

04

- 1) जगातील सर्व देशात लोकसंख्या एकसारख्या प्रमाणात वाढते.
- 2) लोकसंख्या वाढीवर नैसर्गिक घटकांचा परिणाम होतो.
- 3) माल्थसच्या सिद्धांतानुसार शेती उत्पादन भूमितीय श्रेणीनुसार वाढते.
- 4) लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुषांच्या प्रमाणाला लिंग गुणोत्तर असे म्हणतात.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

12

- अ) लोकसंख्या भूगोलाची व्याख्या.
- ब) लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारे सामाजिक घटक सांगा.
- क) जन्मदर म्हणजे काय?
- ड) मृत्युदरावर परिणाम करणारे घटक सांगा.
- इ) लिंग गुणोत्तर
- ई) अतिरिक्त लोकसंख्या
- उ) चीनमधील एक मूल धोरणाचे परिणाम
- ऊ) लोकसंख्या ही एक नैसर्गिक साधन संपत्ती

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

12

- अ) लोकसंख्या भूगोलाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) लिंगसंरचनेवर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
- क) पर्याप्त लोकसंख्या संक्रमण संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) भारतातील लोकसंख्या धोरण.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) लोकसंख्या भूगोलाच्या व्याप्तीवर चर्चा करा.
- ब) लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) लोकसंख्या स्थलांतराची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) माल्थसचा लोकसंख्या वाढीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) लोकसंख्या भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- क) भारतातील लोकसंख्या समस्या थोडक्यात स्पष्ट करा.

Seat
No.

**M.A./MSc (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

GEOGRAPHY

Population Geography (230101206)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- Instructions:** 1) All Questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.
3) Use of stencils is allowed.
4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative

08

- 1) Population geography is a branch of _____ Geography.
 - a) Physical
 - b) Human
 - c) Social
 - d) Cultural
- 2) The Nature of Population Geography is _____.
 - a) Quantitative
 - b) Qualitative
 - c) Systematic
 - d) Historical
- 3) _____ known as the father of population geography.
 - a) John Bruns
 - b) John Grant
 - c) John Clark
 - d) Alfred Weber
- 4) _____ is the most populous country in the world.
 - a) China
 - b) India
 - c) Pakistan
 - d) Japan
- 5) _____ problems created by growth of population.
 - a) Rich
 - b) Poverty
 - c) Computing
 - d) Literacy
- 6) Migration that takes place within a country is called _____ migration.
 - a) Internal
 - b) Inter state
 - c) International
 - d) Urban- Urban
- 7) When a countries population is less than the resources material in it the population is called as _____ population.
 - a) Equal
 - b) Over
 - c) Optimum
 - d) Under
- 8) In India, the legal age for child marriage is _____ years.
 - a) 20
 - b) 21
 - c) 22
 - d) 23

B) Write the true/false.

04

- 1) Population is growing at the same rate in all the countries of the world.
- 2) Population growth is influenced by natural factor.
- 3) According to Malatus' theory, agricultural production increases in geometrical range.
- 4) The ratio of males to females in a population is called sex ratio.

- Q.2 Answer the following questions. (Any Six) 12**
- a) Definition of Population Geography.
 - b) State the social factors that affect population distribution.
 - c) What is birth rate.
 - d) State the Factors affecting mortality.
 - e) Sex ratio
 - f) Over Population
 - g) Implications of the One Child Policy in China
 - h) Population is a natural resource.
- Q.3 Answer the following questions. (Any Three) 12**
- a) Explain Significance of Population Geography.
 - b) Explain factors effecting of sex Composition.
 - c) Explain the concept of Optimum Population.
 - d) population policy in India.
- Q.4 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Discuss the Scope of Population Geography.
 - b) Briefly explain the factor affecting on distribution of population.
 - c) Explain the Causes of Migration.
- Q.5 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Explain Malthus theory of population growth.
 - b) Explain the Nature of Population Geography.
 - c) Briefly Explain the Population Problems in India.

- 8) भारतात ——— अभियान प्रभावी ठरले आहे.
 अ) पोलिओ ब) एड्स
 क) कोविड 19 ड) कॉलरा

ब) रिकाम्या जागा भरा किंवा चूक की बरोबर ते लिहा. 04

- 1) जागतिक आरोग्य संघटना (WHO) ची स्थापना ——— रोजी झाली.
- 2) रोग प्रतिकारशक्तीच्या वाढीसाठी ——— जीवनसत्व आवश्यक आहे.
- 3) टायफूनसारख्या तीव्र गडगडाटी वादळाचा ——— किनारपट्टीवरील मानवी जीवनावर परिणाम होतो.
- 4) ——— हे भारतातील कुष्ठरोगासाठी प्रसिद्ध सामाजिक कार्यकर्ते आहेत.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा) 12

- अ) आरोग्य भूगोल ची व्याख्या लिहा.
- ब) असंसर्गजन्य रोग कोणकोणते आहेत?
- क) WHO चे उद्दिष्ट काय आहे?
- ड) एड्स म्हणजे काय?
- इ) ध्वनी प्रदूषणामुळे होणारे कोणतेही दोन रोग लिहा.
- ई) कुपोषणाची व्याख्या करा.
- उ) हवामानाशी संबंधित रोग लिहा.
- ऊ) दरिद्र या शब्दाची व्याख्या करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) 12

- अ) आरोग्य भूगोलाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) हिपॅटायटीस रोगाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- क) भारतातील ग्रामीण आरोग्याच्या समस्यांचे वर्णन करा.
- ड) मानवी आरोग्यामध्ये वनस्पतीची भूमिका काय आहे?

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 12

- अ) WHO ने सांगितलेल्या रोगांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- ब) मानवी आरोग्यावर परिणाम करणाऱ्या पर्यावरणीय घटकांचे विश्लेषण करा.
- क) भारतातील कुपोषणाच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 12

- अ) आरोग्य भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) मानवी आरोग्यावर परिणाम करणाऱ्या सामाजिक घटकांचे विश्लेषण करा.
- क) व्यावसायिक व अभावाने निर्माण होणारे आजार यामधील फरक करा.

Seat
No.

**M.A./MSc (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
GEOGRAPHY**

Geography of Health (230101207)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- Instructions:** 1) All Questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.
3) Use of stencils is allowed.
4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative.**08**

- 1) Health Geography is a sub branch of _____ Geography.
 - a) Physical
 - b) Human
 - c) Economic
 - d) Cultural
- 2) The Hot and Humid climate of _____ area is not suitable for human health.
 - a) Polar
 - b) equatorial
 - c) grassland
 - d) coastal
- 3) _____ is caused by a parasite and transmitted through the bites of infected mosquitoes.
 - a) Malaria
 - b) Cholera
 - c) Hepatitis
 - d) Leprosy
- 4) The main cause of _____ cancer is overexposure to sunlight.
 - a) Brain
 - b) skin
 - c) blood
 - d) lungs
- 5) Headquarter of World Health Organization is located in _____.
 - a) Kyoto
 - b) Montrial
 - c) Geneva
 - d) Rio
- 6) _____ diseases are illnesses that spread from one person to another or from an animal to a person, or from a surface or a food.
 - a) Deficiency
 - b) Occupational
 - c) Non-Communicable
 - d) Communicable
- 7) The name "coronavirus" is derived from Latin corona, meaning _____.
 - a) Animal
 - b) Flower
 - c) weapon
 - d) crown
- 8) _____ campaign is very effective in India.
 - a) Polio
 - b) AIDS
 - c) Covid 19
 - d) Cholera

B) Fill in blanks OR write the true/false.**04**

- 1) The World Health Organization (WHO) is Established on _____.
- 2) _____ vitamin is essential for growth of Immunity.
- 3) Sevier thunderstorm like typhoon affects human life in coast of _____.
- 4) _____ is famous social worker for leprosy in India.

- Q.2 Answer the following questions. (Any Six) 12**
- a) Define Health Geography.
 - b) What are non-communicable?
 - c) What is the aim of WHO?
 - d) What is mean by AIDS?
 - e) Write any two diseases caused by noise pollution.
 - f) Define malnutrition
 - g) Write diseases relate to climate.
 - h) Define the term of Poverty.
- Q.3 Answer the following questions. (Any Three) 12**
- a) Explain the significance of health geography.
 - b) State characteristics of Hepatitis disease.
 - c) Describe the problems of rural health in India.
 - d) What is role of vegetation in human health?
- Q.4 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Illustrate classification of diseases by WHO.
 - b) Analyze Environmental factors affecting on human health.
 - c) Problems of malnutrition in India.
- Q.5 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) Explain Nature and scope of Health geography.
 - b) Analyze social factors affecting on human health.
 - c) Differentiate Occupational and deficiency diseases.

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Geomorphology-II (MAG201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 आणि 2 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10
- 1) पुळणी हे भूरूप ---- संचयन कार्यामुळे निर्माण होते.
अ) नदी ब) सागरी लाटा
क) हिमनदी ड) भूमिगत पाणी
 - 2) सागरतळ प्रसरण संकल्पना ---- यांनी मांडली.
अ) मोरगन ब) हेस
क) पिकहोन ड) ग्रिन
 - 3) प्लेट ही संज्ञा ---- यांनी 1965 मध्ये सर्वप्रथम वापरली.
अ) वेगनर ब) जे. टी. विल्सन
क) पेंक ड) डेविस
 - 4) पॅसिफिक महासागराने पृथ्वीचा ---- भाग व्यापला आहे.
अ) $\frac{1}{4}$ ब) $\frac{1}{3}$
क) $\frac{1}{2}$ ड) $\frac{1}{8}$
 - 5) उपयोजित भूरूपशास्त्र हे ---- ज्ञानाचा उपयोग समस्या सोडविण्यासाठी करणे याच्याशी संबंधित आहे.
अ) भूरूपशास्त्रीय अ) भौगोलिक
क) आर्थिक क) प्राकृतिक
 - 6) अपक्षय चक्र ही संकल्पना ---- यांनी मांडली.
अ) वेगनर अ) डेव्हिस
क) पेंक क) किंग
 - 7) दरड कोसळणे हे भूरूपशास्त्रीय नैसर्गिक संकट सदैव ---- मध्ये होते.
अ) उन्हाळा ब) पावसाळा
क) हिवाळा ड) दुष्काळ
 - 8) उर्मिचिन्हे ही ---- च्या कार्यामुळे निर्माण होतात.
अ) सागरी लाटा ब) हिमनदी
क) वारा ड) नदी

- 9) उतार बदली सिद्धांत ——— यांनी मांडला.
 अ) डेव्हिस ब) किंग
 क) पेंक ड) वूड
- 10) टेकडी उताराचे चक्र सिद्धांत ——— यांनी मांडला.
 अ) डेव्हिस ब) पेंक
 क) वूड ड) किंग

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) पाण्यानी वेढलेल्या पॅजियाला वेगनर यांनी ——— असे म्हटले.
- 2) एकमेकांच्या विरुद्ध दिशेने जाणाऱ्या प्लेट या ——— प्लेट म्हणून ओळखल्या जातात.
- 3) दरड कोसळणे हे नैसर्गिक संकट ——— प्रदेशात निर्माण होते.
- 4) उतार ऱ्हास सिद्धांत ——— यांनी मांडला.
- 5) उर्ध्वमुखी लवणस्तंभ या भूमिस्वरूपाची निर्मिती ——— या प्रदेशात होते.
- 6) ——— आणि महासागर हे प्रथम श्रेणीचे भूस्वरूप आहेत.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) उपयोजित भूरूपशास्त्राची संकल्पना सांगा.
- ब) हिमोढाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) नदीच्या खननाचे प्रकार लिहा.
- ड) विनाशात्मक प्लेट किनारा स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) उपयोजित भूरूपशास्त्राच्या शाखा स्पष्ट करा.
- ब) ए. वूड. यांचे उतार विकास संबंधीच्या संकल्पनेची चर्चा करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वेगनरचा भूखंड वहन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) हिमनदीच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणारे भूआकार स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भूखंड व महासागर यांची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) डब्ल्यू. एम. डेव्हिस यांची अपक्षय चक्राची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भूरूपशास्त्र आणि अभियांत्रिकी कार्य यांची चर्चा करा.
- ब) नदीच्या खनन व संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारे भूआकार स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वाऱ्याच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारे भूआकार स्पष्ट करा.
- ब) पेंक यांचे उतार विकास संबंधीचे विचार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY
Geomorphology-II (MAG201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q. Nos. 1 and 2 are compulsory.
 2) Attempt any three questions from Q. No. 3 to Q. No. 7
 3) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternatives. 10

- 1) Beaches are formed due to the depositional work of _____.
 - a) River
 - b) Sea Waves
 - c) Glaciers
 - d) Groundwater
- 2) The concept of sea floor spreading was propounded by _____.
 - a) Morgen
 - b) Hess
 - c) Pichon
 - d) Green
- 3) The term plate was used by _____ in 1965 for the first time.
 - a) Wegner
 - b) J. T. Wilson
 - c) Penk
 - d) Davis
- 4) The Pacific Ocean occupies almost ____ part of the entire earth surface.
 - a) $\frac{1}{4}$
 - b) $\frac{1}{3}$
 - c) $\frac{1}{2}$
 - d) $\frac{1}{8}$
- 5) Applied geomorphology is concerned with applying _____ expertise to the solution of problems.
 - a) Geomorphic
 - b) Geographic
 - c) Economic
 - d) Physiographic
- 6) The concept of cycle of erosion was propounded by _____.
 - a) Wegner
 - b) Davis
 - c) Penk
 - d) King
- 7) Landslide is a geomorphic hazard always occurs in _____.
 - a) Summer
 - b) Rainy
 - c) Winter
 - d) Drought
- 8) "Ripple Marks" formed due to the work of _____.
 - a) Sea waves
 - b) Glacier
 - c) Aeolian
 - d) River
- 9) Slope replacement theory was put forwarded by _____.
 - a) Davis
 - b) King
 - c) Penk
 - d) Wood
- 10) _____ put forth the Hill Slope Cycle theory.
 - a) Davis
 - b) Penk
 - c) Wood
 - d) King

- B) Fill in the blanks.** **06**
- 1) The Pangea surrounded by water was called by Wegner as _____.
 - 2) Divergent Plates also known as _____ plates.
 - 3) Landslide in natural hazard origin in _____ region.
 - 4) Slope decline theory was put forwarded by _____.
 - 5) Stalagmites are unique features of _____ topography.
 - 6) The _____ and ocean are first order landform.
- Q.2 Answer the following questions.** **16**
- a) Give the concept of applied geomorphology.
 - b) Explain the types of Moraines.
 - c) Write a type of Fluvial erosion.
 - d) Explain the destructive plate margins.
- Q.3 Answer the following questions.** **16**
- a) Explain the branches of applied Geomorphology.
 - b) Discuss the concept of A. Wood about slope development.
- Q.4 Answer the following questions.** **16**
- a) Explain the Wegner's continental drift theory.
 - b) Explain the erosional landform of glacier.
- Q.5 Answer the following questions.** **16**
- a) State the characteristics of continent and ocean.
 - b) Explain the concept of cycle of erosion by W.M. Davis.
- Q.6 Answer the following questions.** **16**
- a) Discuss the Geomorphology and engineering work.
 - b) Explain the erosional and depositional landform of river.
- Q.7 Answer the following questions.** **16**
- a) State the depositional landform of winds.
 - b) Explain the views of Penk on slope development.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY
Climatology-II (MAG202)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 अ) कंसातील अचूक पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा.

10

- 1) बाष्पोत्सर्जन क्षमता संकल्पनेवर आधारित हवामानाचे वर्गीकरण ---- यांनी केले.
अ) थॉर्नथ्वेट
ब) कोपेन
क) त्रिवास्ता
ड) रिटर
- 2) डब्ल्यू कोपेन हा ---- देशाचा होता.
अ) अमेरिका
ब) जर्मनी
क) इंडिया
ड) जपान
- 3) थॉर्नथ्वेटचे हवामानाचे वर्गीकरण वृष्टी परिणामकता आणि ---- कार्यक्षमता यावर अवलंबून आहे.
अ) तापमान
ब) आर्द्रता
क) प्राकृतिक
ड) मानवी
- 4) जगात कमीत कमी वस्त्राचा प्रदेश ---- आहे.
अ) विषुवृत्तीय आरण्याचा प्रदेश
ब) मान्सून हवामान
क) भूमध्यसागरीय हवामान
ड) मध्य अक्षवृत्त
- 5) गंगा नदीचा शेवटचा सपाट प्रदेश व्यापलेले राज्य ----
अ) कर्नाटक
ब) केरळ
क) पश्चिम बंगाल
ड) तमिळनाडू
- 6) ---- दुष्काळ हे नेहमी वाळवंटी प्रदेशात आढळतो.
अ) ऋतूनुसार
ब) कायमस्वरूपी
क) अदृश्य
ड) निश्चित नाही असा
- 7) हवा प्रदूषणाचे दोन प्रकार ----
अ) औद्योगिक
ब) नैसर्गिक व मानवी
क) वाहतूक
ड) व्यापार
- 8) ---- हे मौल्यवान लाकूड मोसमी वनात सापडते.
अ) सागवान
ब) मोहगणी
क) रेझवूड
ड) बाभूळ

- 9) तैगा प्रदेशात थंड महिन्यातील सरासरी तापमान ---- इतके असते.
अ) 0° से पेक्षा जास्त ब) 0° से पेक्षा कमी
क) 10° से पेक्षा जास्त ड) 10° से पेक्षा कमी
- 10) भारतीय शेती विकासासाठी नियोजन आयोगाने किती शेती विभाग तयार केले आहेत?
अ) 10 ब) 15
क) 05 ड) 20

ब) चूक कि बरोबर लिहा.

06

- 1) ज्वालामुखीतून अधिक प्रदूषण होते कारण त्यामध्ये धुळीचा आणि धुराचा समावेश होतो.
अ) बरोबर ब) चूक
- 2) थॉरनथवेट हा अमेरिकन आहे.
अ) बरोबर ब) चूक
- 3) कोपेनने उष्णकटीबंधीय आर्द्र हवामान दर्शविण्यासाठी AR अक्षर चिन्ह वापरले.
अ) बरोबर ब) चूक
- 4) तांदूळ हे भारतातील ईशान्येकडील कृषी-हवामान प्रदेशातील प्रमुख पिक आहे.
अ) बरोबर ब) चूक
- 5) तैगा प्रदेशात सर्वात जुन्या महिन्याचे सरासरी तापमान 0 डिग्री सेल्सियसपेक्षा कमी होते.
अ) बरोबर ब) चूक
- 6) शारीरिक हवामानशास्त्र मानवी शरीराच्या कार्याशी संबंधित आहे.
अ) बरोबर ब) चूक

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) ग्लोबल वार्मिंग.
ब) ओझोन थर कमी होणे.
क) हवामान आणि आरोग्य
ड) दुष्काळाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) डब्ल्यू कोपेनचे हवामानाचे वर्गीकरण विषद करा.
ब) पुरा हवामानशास्त्र विषद करा आणि भू वैज्ञानिक भूतकाळातील हवामान बदलाची चर्चा करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- अ) भारताच्या नियोजन आयोगाद्वारे भारतातील कृषी हवामान क्षेत्राचे वर्णन करा. 10
ब) जगातील अलीकडील हवामान बदलाचे स्पष्टीकरण द्या. 06

- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 16
- अ) वायू प्रदूषणाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) शहरी हवामान आणि उष्णता बेटे स्पष्ट करा.
- प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 10
- अ) हवामान बदलाला जबाबदार नैसर्गिक घटक. 06
- ब) ओझोन कमी होणे.
- प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 16
- अ) सी. डब्ल्यू थॉरनथवेट यांनी तयार केलेल्या जागतिक हवामान वर्गीकरणाच्या योजनेचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- ब) भूवैज्ञानिक भूतकाळातील हवामान बदल.

Seat
No.

M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY
Climatology-II (MAG202)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 3) Figures to the right indicate full marks

Q.1 A) Choose the correct alternative. (MCQ)**10**

- 1) Climate classification made by _____ are based on the concept of potential evapotranspiration.
 - a) Thornthwaite
 - b) Koppen
 - c) Triwarta
 - d) Ritter
- 2) W. Koppen belong which the country _____.
 - a) America
 - b) Germany
 - c) India
 - d) Japan
- 3) Thornthwaite climatic classification is based on precipitation effectiveness and _____ efficiency.
 - a) Thermal
 - b) Humidity
 - c) Physical
 - d) Human
- 4) Minimum clothing zone of world is _____.
 - a) Tropical Rainy forest climate
 - b) Monsoon climate
 - c) Mediterranean climate
 - d) Middle latitude
- 5) The lower Ganga plain region is covers the portion of _____ state.
 - a) Karnataka
 - b) Kerala
 - c) West Bengal
 - d) Tamilnadu
- 6) _____ drought is found in the desert area.
 - a) Seasonal draw
 - b) Permanent draw
 - c) Invisible draw
 - d) Contingent draw
- 7) Air pollution is two types _____, _____.
 - a) Industrial
 - b) Natural and Human
 - c) Transportation
 - d) Trade
- 8) _____ is the most valuable timber found in Monsoon forests.
 - a) Sagwan
 - b) Mohagany
 - c) Redwood
 - d) Babhul
- 9) Paleo climatology is the study of climate of _____.
 - a) Human body
 - b) Past
 - c) Plants
 - d) Human Health
- 10) For planning and development of agriculture the planning commission has divided India in to _____ agriculture region.
 - a) 10
 - b) 15
 - c) 05
 - d) 20

B) Write True/ False. 06

- 1) Pollution more receives from Volcano as a Sources include dust smoke.
a) True b) False
- 2) Thornthwaite's belong America Nation.
a) True b) False
- 3) Koeppen used AR letter symbol to denote tropical humid climate.
a) True b) False
- 4) Rice is the dominant crop of north eastern agro- climatic region in India.
a) True b) False
- 5) In Taiga region the average temperature of the oldest month is Below 0° c.
a) True b) False
- 6) Physiological climatology deals with the function of human body.
a) True b) False

Q.2 Answer the following questions. 16

- a) Global warming
- b) Ozone layer depletion
- c) Climate and health
- d) Explain the different types of drought.

Q.3 Answer the following questions. 16

- a) Explain in detail W. Koppen climatic classification.
- b) Define paleoclimatology and describe the climate change during the geological past.

Q.4 Answer the following questions.

- a) Describe the Agro climatic region of India by the planning commission of India. 10
- b) Explain the recent climatic changes of the world. 06

Q.5 Answer the following questions. 16

- a) Explain the causes and effects of air pollution.
- b) Explain the Urban climate and Heat Island.

Q.6 Answer the following questions.

- a) Natural factors responsible for climate change 10
- b) Ozone Depletion. 06

Q.7 Answer the following question. 16

- a) Critically examine the scheme of world climate classification made by C.W Thornthwaite.
- b) Climate change in geological past.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ब) लोकसंख्या भूगोलाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)**

Population Geography (MAG206)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks

- Q.1 A) Choose the correct alternative given the following sentence. 10**
- 1) Population geography is studied in _____ geography.

a) Human	b) Physical
c) Cultural	d) Social
 - 2) When a countries population is lower than the resources material in it the population is called as _____.

a) Over	b) Under
c) Optimum	d) Equal
 - 3) According to Malthus the growth of population as per _____ progression.

a) Geometrical	b) Arithmetical
c) Statistical	d) Primary
 - 4) _____ is called as the father of demography.

a) John Bruns	b) John Grant
c) John Clark	d) Alfred Weber
 - 5) Migration from one country to another is called _____ migration.

a) Internal	b) Inter state
c) International	d) Urban- Urban
 - 6) The study of Fertility, Mortality, Marital Status and Migration is called as _____ Geography.

a) Population	b) Settlement
c) Social	d) Culture
 - 7) _____ problems created by growth of population.

a) Rich	b) Unemployment
c) Computer	d) Literacy
 - 8) The Proportion of male and female population is called as _____.

a) Age Composition	b) Sex Ratio
b) Literacy	d) Fertility
 - 9) In the third stage of population transition, the birth rate _____ and the death rate also decreases.

a) Optimum	b) Low
c) Equal	d) Over
 - 10) World Population Day is celebrated on _____.

a) 11 May	b) 11 June
c) 11 July	d) 11 August

B) Fill in the blanks.**06**

- 1) The Indian census has been conducted regularly after every _____ years.
- 2) _____ proposed the theory of population transition.
- 3) _____ has the largest population in the world.
- 4) Crude death rate means the number of death in particular year per _____ of population.
- 5) _____ has the least population in the world.
- 6) Population as a _____.

Q.2 Answer the following Questions.**16**

- 1) Explain the scope of Population Geography.
- 2) Causes of Migration.
- 3) Explain factors effecting of Age Composition.
- 4) Growth of population in India.

Q.3 Answer the following Questions.**16**

- a) Write the types of Population density.
- b) Explain the factor affecting on distribution of population.

Q.4 Answer the following Questions.**16**

- a) Explain the importance of Optimum population.
- b) Describe the Sources of Population data.

Q.5 Answer the following Questions.**16**

- a) Explain the detail Nature of Population Geography.
- b) Population problems in India.

Q.6 Answer the following Questions.**16**

- a) Explain factors affecting the fertility.
- b) Describe the need of population policy for India.

Q.7 Answer the following Questions.**16**

- a) Explain Demographic transition theory.
- b) Write the Significance of Population Geography.

Seat No.	
-------------	--

M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Geography of Health (MAG207)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिर्वाय आहेत.
2) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

- प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 10
- 1) — हे महारोग्यांसाठी काम करणारे प्रसिद्ध सामाजिक कार्यकर्ते आहेत.
अ) अरुणा रॉय ब) अभय बंग
क) प्रकाश आमटे ड) मेधा पाटकर
 - 2) — प्रदेशातील अतिशीत हवामान मानवी आरोग्यासाठी अतिशय कठीण आहे.
अ) विषुववृत्तीय ब) वाळवंटी
क) ध्रुवीय ड) मोसमी
 - 3) नागरी प्रदुषण हे — वाढीशी निगडीत आहे.
अ) लोकसंख्या ब) वसाहती
क) सांस्कृतिक ड) आर्थिक
 - 4) आवाजाच्या अधिक तीव्रतेमुळे — यास नुकसान पोहोचते.
अ) कान ब) नाक
क) डोळे ड) हात
 - 5) ओझोन थराच्या नाशामुळे — चा कर्क रोग होतो.
अ) रक्त ब) त्वचा
क) फुफुस ड) मोठे आतडे
 - 6) भारतामध्ये लोकसंख्येची गणना दर वर्षांनी केली जाते.
अ) 5 ब) 7
क) 10 ड) 15
 - 7) भारतात — हे अभियान प्रभावी ठरले आहे.
अ) पोलिओ ब) एड्स
क) मलेरिया ड) कॅन्सर
 - 8) भोपाळ गॅस दुर्घटना — या वायूगळतीच्या दुष्पितीकरणामुळे झाला आहे.
अ) मिथाईल अल्कोहोल ब) मिथाईल आयसोसाईनाईट
क) मिथाईल अॅसिटेट ड) नायट्रोजन

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Geography of Health (MAG207)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.
3) Use of stencils is allowed.
4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q.1 a) Fill in the blanks by choosing the correct option given below. 10

- 1) _____ He is a famous social worker working for epidemics.
 - a) Aruna Roy
 - b) Abhay Bang
 - c) Prakash Amte
 - d) Medha Patkar
- 2) _____ the freezing climate of the region is very difficult for human health.
 - a) Equatorial
 - b) Desert
 - c) Polar
 - d) Seasonal
- 3) Urban pollution is associated with an increase in _____.
 - a) Population
 - b) Colonies
 - c) Cultural
 - d) Economic
- 4) Due to higher intensity of sound _____ it is damaged.
 - a) Ear
 - b) Nose
 - c) Eyes
 - d) Hands
- 5) Depletion of ozone layer causes cancer of _____.
 - a) Blood
 - b) Skin
 - c) Pleura
 - d) Large intestine
- 6) Population census is done every _____ year in India.
 - a) 5
 - b) 7
 - c) 10
 - d) 15
- 7) In India _____ this campaign has been effective.
 - a) Polio
 - b) AIDS
 - c) Malaria
 - d) Cancer
- 8) The Bhopal Gas Accident _____ who are due to the contamination of this gas leak.
 - a) Methyl alcohol
 - b) Methyl isocyanate
 - c) Methyl acetate
 - d) Nitrogen
- 9) Night blindness is caused by _____ vitamin deficiency.
 - a) d
 - b) c
 - c) a
 - d) e
- 10) Cholera is a contagious disease.
 - a) Wind
 - b) Water
 - c) Grain
 - d) Mosquitoes

b) Fill in the Blanks.

- 1) WHO stands for _____?
- 2) Health geography is a sub-discipline of _____ Geography.
- 3) AIDS is spread through _____.
- 4) _____ this diseases is caused by mosquito bites in humans.
- 5) _____ reacts with haemoglobin in the blood faster than oxygen.
- 6) H1N1 means _____.

Q.2 Write the Answer to the following Questions.**16**

- a) What is Health Geography?
- b) State the symptoms of Malaria Disease.
- c) Explain the Noun Poverty.
- d) State the causes of Malnutrition.

Q.3 Write the Answer to the following Questions.**16**

- a) Describe the health problems in Rural India.
- b) Describe the social factors affecting Human Health.

Q.4 Write the Answer to the following Questions.**16**

- a) Describe the global distribution of Diseases.
- b) Describe the Food and Economic Problems.

Q.5 Write the Answer to the following Questions.**16**

- a) Describe Non-Communicable Diseases.
- b) Describe the importance of Air Quality for Human Health.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Agricultural Geography (MAG301)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.

- 2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
- 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 4) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
- 5) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

- प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10
- 1) मृदेचे सामू (pH) मूल्य ——— च्या खाली असते ते आम्लयुक्त मृदा दर्शवितात.
 अ) 10 ब) 9
 क) 8 ड) 7
 - 2) व्हीवर हे पहिले विद्वान होते कि त्यांनी ——— या देशातील पीक संयोग प्रदेश (विभाग) निश्चित करण्यासाठी संख्याशास्त्रीय तंत्राचा वापर केला.
 अ) संयुक्त संस्थाने ब) जर्मनी
 क) फ्रान्स ड) स्वीडन
 - 3) कृषी भूगोलाचा पहिला ग्रंथ ——— यांनी लिहिला आहे.
 अ) बर्नहार्ड ब) आर्थर यंग
 क) व्हॉन थूनेन ड) हिल्लमन
 - 4) सुमेरियन वंशाच्या सुरुवातीच्या काळात ——— हे मुख्य पीक होते.
 अ) मका ब) बार्ली
 क) ज्वारी ड) गहू
 - 5) मर्यादित शेतजमिनीतून अधिक उत्पादन घेणे हा ——— शेतीचा उद्देश आहे.
 अ) मिश्र ब) सखोल
 क) विस्तृत ड) मळयाची
 - 6) गव्हाच्या उच्च उत्पादन देणाऱ्या वाणांची प्रथम जाती 1950 मध्ये ——— मध्ये झाली.
 अ) इंग्लंड ब) जर्मनी
 क) मेक्सिको ड) ब्राझील
 - 7) ——— म्हणजे देशांतर्गत शेती आणि परदेशी कृषी उत्पादनांच्या आयातीशी संबंधित कायदांचा एक संच होय.
 अ) कृषी धोरण ब) राजकीय धोरण
 क) परदेशी धोरण ड) आर्थिक धोरण

- 8) व्हॉन थ्युनेनच्या मॉडेलनुसार दूध आणि भाजीपाल्याचे उत्पादन ही ——— मध्ये केंद्रित आहे.
 अ) झोन I
 ब) झोन II
 क) झोन III
 ड) झोन IV
- 9) ——— शेती प्रकारामुळे जंगले नष्ट होत आहे.
 अ) उदरनिर्वाह
 ब) सघन
 क) मिश्र
 ड) स्थलांतरीत
- 10) निओलिथिक काळात पुरातत्व पुराव्यावरून स्थलांतरीत शेतीची मूळ सुरुवात ख्रिस्तजन्मापूर्वी ——— वर्ष झाली.
 अ) 8000
 ब) 9000
 क) 10000
 ड) 11000

ब) रिकाम्या जागा भरा. 06

- 1) ——— शेती ही आशियातील मॉन्सून भूमीत सर्वोत्तम विकसित केलेली आहे.
- 2) ——— दृष्टीकोनामध्ये शेतीचा केलेला अभ्यास नेहमी वैश्विक दृष्टीकोनातून केला जातो.
- 3) विस्तृत शेतीतील ——— हे प्रमुख पिक आहे.
- 4) एक पीकसंगती पद्धतीमध्ये एका पिकाखालील % ——— क्षेत्र असते.
- 5) ——— हे भारतातील हरित क्रांतीचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
- 6) कृषी भूगोलाचा विकास खऱ्या अर्थाने ——— व्या शतकापासून झाला.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) प्रादेशिक दृष्टीकोन
- ब) जगातील स्थलांतरित शेतीचे प्रदेश
- क) पिक विविधताची संकल्पना
- ड) उपासमारीची कारणे

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) भारतातील हरितक्रांतीचा अवलंब करण्यामधील समस्यांचे (अडचणी) वर्णन करा.
- ब) व्हॉन थ्युनेन यांचा कृषी भूमीउपयोजन सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) मळयाची शेतीचे वितरण व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील कृषीविषयक धोरण यावर चर्चा करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) कृषी भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) व्हीवरची पिक संयोग पद्धत (1954) यावर वृत्तांत द्या.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) मध्य आशिया शेती उगम (निमिती) केंद्राचे वर्णन करा.
- ब) विस्तृत शेतीचे वितरण आणि वैशिष्ट्ये यांचे वर्णन करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) कृषी विकासाचे प्राकृतिक नियंत्रण स्पष्ट करा.
- ब) हरितक्रांतीचे पर्यावरणीय परिणाम स्पष्ट करा.

Seat
No.Set **P**

**M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Agricultural Geography (MAG301)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:**
- 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 - 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of Stencils is allowed.
 - 5) Draw neat diagrams wherever necessary.

- Q.1 A) Choose the correct alternative. 10**
- 1) The pH value of soil is below _____ indicates an acidic soils.

a) 10	b) 9
c) 8	d) 7
 - 2) Weaver was the first scholar to use statistical techniques to determine the crop combination(regions) in a country _____.

a) U.S.A.	b) Germany
c) France	d) Sweden
 - 3) The first book on agricultural geography was written by _____.

a) Bernhard	b) Arthur Young
c) Von Thunen	d) Hillman
 - 4) In the early Sumerian dynastic phase, _____ was the main crop.

a) Maize	b) Barley
c) Jower	d) Wheat
 - 5) This means getting more produce from limited farmland _____ is the purpose of agriculture.

a) Mixed	b) Intensive
c) Extensive	d) Plantation
 - 6) The high yielding varieties of wheat were first breed _____ in 1950.

a) England	b) Germany
c) Mexico	d) Brazil
 - 7) _____ means a set of laws relating to domestic agriculture and imports of foreign agricultural products.

a) Agricultural policy	b) Political policy
c) Foreign policy	d) Economics policy
 - 8) As per von Thunen's model, the production of milk and vegetable is concentrated in the _____.

a) Zone I	b) Zone II
b) Zone III	d) Zone IV
 - 9) _____ type of agricultural is responsible for deforestation.

a) Subsistence	b) Intensive
c) Mixed	d) Shifting

- 10) As per Archeological evidences the origin of shifting cultivation is _____ B.C. in the Neolithic period.
- a) 8000
 - b) 9000
 - c) 10,000
 - d) 11,000

B) Fill in the blanks.

06

- 1) _____ agriculture is the best developed in the Monsoon lands of Asia.
- 2) _____ in approach the agricultural study is always carried out at global scale.
- 3) _____ is major crop in extensive agricultural.
- 4) Under one crop in crops combination method _____% is the area.
- 5) _____ is known as father of green revolution in India.
- 6) Agricultural geography has evolved from the _____ th century.

Q.2 Answer the following.

16

- 1) Regional Approach
- 2) Regions Shifting farming in the world
- 3) Concept of Crop diversification.
- 4) Causes of Hunger

Q.3 Answer the following.

16

- a) Describe the problems in adoption of green revolution in India.
- b) Explain the Von-Thunen's theory of Agricultural land use

Q.4 Answer the following.

16

- a) Explain the Distribution and Characteristics of Plantation farming.
- b) Discuss the Agricultural policy in India

Q.5 Answer the following.

16

- a) Explain the Nature of Agricultural Geography.
- b) Give account of Weaver's method of Crop combination (1954).

Q.6 Answer the following.

16

- a) Describe the central Asian Gene center of agriculture.
- b) Describe the distribution and characteristics of Extensive farming.

Q.7 Answer the following.

16

- a) Explain the Physical determinates of Agriculture development.
- b) Explain the Ecological implication of Green Revolution.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Settlement Geography (MAG302)

Day & Date: Monday, 13-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिर्वाय आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) स्टॅन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
4) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) लोकांच्या धार्मिक गरजेमुळे शहरी ठिकाणे म्हणून ओळखले जातात ——— शहर.

अ) मनोरंजन	ब) धार्मिक
क) औद्योगिक	ड) शिक्षण
- 2) ——— नेगार्डन सिटिची संकल्पना मांडली.

अ) टेलर	ब) मेयर
क) हॉवर्ड	ड) मुद्रांक
- 3) ——— सिद्धांत होमर हॉयटने मांडला होता.

अ) मध्यवर्ती ठिकाण	ब) लोकसंख्या
क) केंद्रीभूत क्षेत्र	ड) क्षेत्र
- 4) K-7 सेंट्रल प्लेस पदानुक्रम ——— प्रिन्सिपलवर आधारित आहे.

अ) प्रशासकीय	ब) बाजार
क) वाहतूक	ड) यापैकी नाही
- 5) ——— शहर हे शैक्षणिक शहर आहे.

अ) चंदीगड	ब) केंब्रिज
क) मास्कोड	ड) नागोया
- 6) ——— हे उद्यानशहर आहे.

अ) दिल्ली	ब) चेन्नई
क) बंगलोर	ड) कोलकाता
- 7) कोरडवाहू ग्रामीण वस्ती सामान्यतः ——— प्रदेशात आढळते.

अ) वाळवंट	ब) पठार
क) पर्वतीय	ड) नदी

- 8) मध्यवर्ती ठिकाणी सिद्धांत K-3 मूल्य दर्शवते ——— तत्वे.
 अ) विपणन ब) वाहतूक
 क) प्रशासकीय ड) यापैकी नाही
- 9) K-7 प्रिन्सिपल ——— मध्ये संदर्भित.
 अ) सेंट्रल प्लेस थिअरी ब) ग्रोथ ध्रुव संकल्पना
 क) कोर-परिघ संकल्पना ड) डिफ्यूजनमॉडेल
- 10) वसाहती भूगोल ——— स्तरावर मानवी वस्तीचा दृष्टिकोन प्रदान करते.
 अ) स्थानिक ब) प्रादेशिक
 क) राष्ट्रीय ड) जागतिक
- 11) ——— घटक साइट आणि परिस्थितीवर परिणाम करत आहेत.
 अ) भौतिक ब) आर्थिक
 क) सामाजिक ड) वरील सर्व
- 12) रँक साइज नियम ——— तयार केला?
 अ) क्रिस्टलर ब) वॉनथुनेन
 क) बर्गस ड) झीप
- 13) कॉसेंट्रिकझोन सिद्धांत ——— तयार केला?
 अ) क्रिस्टलर ब) वॉनथुनेन
 क) बर्गस ड) झीप
- 14) ——— मेगालोपोलिस हा शब्द तयार केला?
 अ) पेट्रिकगेटेसब ब) जीनगुटमन
 क) बर्गस ड) वेबर
- 15) 'बाहेरील व्यवसाय जिल्हा' येतो ———.
 अ) पेट्रिकगेटेसब ब) बर्गस
 क) हॅरिस आणि उडलमनड ड) होमरहॉयट
- 16) ——— हे शहराचे अचूक स्थान आहे.
 अ) साइट ब) परिस्थिती
 क) मध्य ड) क्षेत्रफळ

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वसाहती भूगोलाचे स्वरूप लिहा?
 ब) नागरी वसाहत म्हणजे काय?
 क) केंद्रीभूत क्षेत्र म्हणजे काय?
 ड) प्राइमेटसिटी म्हणजे काय?
 शहरी केंद्राची व्याख्या करा.
 ग्रामीण वस्तीची परिस्थिती परिभाषित करा.

- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) वसाहत भूगोलाच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
 - ब) ग्रामीण वस्तीच्या आकाराचे वर्णन करा.
 - क) सेक्टर सिद्धांताचे वर्णन करा.
 - ड) शहरी भूगोलाच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) हॅरिस आणि उजमन यांच्या मल्टिपल न्यूक्ली सिद्धांताचे वर्णन करा.
 - ब) शहरांचे कार्यात्मक वर्गीकरण उदाहरणांसह विश्लेषण करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) वसाहती भूगोल म्हणजे काय? वसाहती भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY
Settlement Geography (MAG302)

Day & Date: Monday, 13-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
 2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
 3) Figures to the right indicate full marks

- Q.1 A)** Choose the correct alternative given in the bracket. **16**
- 1) The urban places due to the religious necessary of people are known as _____ Town.

a) Recreation	b) Religious
c) Industrial	d) Education
 - 2) _____ introduced the concept of Garden city.

a) Taylor	b) Mayer
c) Howard	d) Stamp
 - 3) The _____ Theory was put forth by Homer Hoyt.

a) Central Place	b) Population
c) Concentric zone	d) Sector
 - 4) The K-7 Central Place hierarchy is based on _____ principal.

a) Administrative	b) Market
c) Transportation	d) None of these
 - 5) _____ city is the Educational city.

a) Chandigarh	b) Cambridge
c) Masco	d) Nagoya
 - 6) _____ is a garden City.

a) Delhi	b) Chennai
c) Bangalore	d) Kolkata
 - 7) Dry point rural settlement are commonly found in _____ region.

a) Desert	b) Plateau
c) Mountainous	d) Riverine
 - 8) In Central place Theory K3 value indicates _____ principles.

a) Marketing	b) Transportation
c) Administrative	d) None of these
 - 9) K7 principal referred in a _____.

a) Central Place Theory	b) Growth Pole Concept
c) Core-Periphery Concept	d) Diffusion Model
 - 10) Settlement Geography pro . ices inn settlement approach at level.

a) Local	b) Regional
c) National	d) Global

- 11) _____ factors are affecting on Site and Situation.
a) Physical b) Economical
c) Social d) All the above
- 12) Coined Rank Size Rule.
a) Christaller b) Von Thunen
c) E. Burgees d) Zipf
- 13) Coined Concentric Zone Theory.
a) Christaller b) Von Thunen
c) E. Burgees d) Zipf
- 14) _____ coined the word MEGALOPOLIS.
a) Petrick Geddes b) Jean Guttman
c) E. Burgees d) Weber
- 15) 'Outlying business District comes in: _____.
a) Petrick Geddes b) E. Burgees
c) Harris and Ullman d) Homer Hoyt
- 16) _____ is the exact location of a city.
a) Site b) Situation
c) Central d) Area

Q.2 Answer the following question in short (Any Four). 16

- a) Write Nature of Settlement Geography?
b) Define Urban Settlement.
c) What is the concentric zone?
d) What is Primate City?
Define urban Centre.
Define the situation of Rural Settlement.

Q.3 Answer the following question (Any Two). 16

- a) Discuss the Scope of Settlement Geography
b) Describe the size of rural Settlement.
Describe the Sector theory.
Discuss the scope of urban Geography.

Q.4 Answer the following question (Any One). 16

- a) Describe the Multiple Nuclei theory of Harris and Ullman
b) Analysis with examples the functional classification of towns.

Q.5 Answer the following question 16

- a) What is mean by settlement geography and explain nature and scope of settlement geography.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY
Biogeography (MAG306)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) प्र. 1 आणि प्र. 2 अनिर्वाय आहेत.
 2) प्र. 3 ते प्र. 7 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
 3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

10

- 1) — खंडातील सॅव्हाना गवताळ प्रदेशाला शिकान्याचे नंदनवन म्हणतात.
 अ) आफ्रिका ब) युरोप
 क) ऑस्ट्रेलिया ड) आशिया
- 2) — हे राष्ट्रीय उद्यान राजस्थान राज्यात आहे.
 अ) काझीरंगा ब) रणथंबोर
 क) पेरियार ड) बंदिपूर
- 3) मोसमी प्रदेशातील वनस्पतीना — म्हणतात.
 अ) सदाहरित ब) सॅव्हाना
 क) बांडगुळ ड) पानझडी
- 4) भारतात आज फक्त — % जमिन वनाखाली आहे.
 अ) 7 ब) 15
 क) 20 ड) 30
- 5) “बायापिओग्राफि” हे पुस्तक — यांनी लिहीले.
 अ) सविन्द्र सिंग ब) मार्टिन सी
 क) हयुगेट आर. जे ड) बेली आ. जी
- 6) — हा एक अतिशय महत्त्वाचा जैविक घटक आहे.
 अ) खनिजे ब) वनस्पती
 क) मृदा ड) खडक
- 7) — खडकांमध्ये जीवसृष्टीच्या इतिहासाचे पुरातन पुरावे उत्तम प्रकारे सापडते.
 अ) रूपांतरीत ब) अग्नीजन्य
 क) स्तरीत ड) प्राथमिक
- 8) — खंडातील सॅव्हाना गवताळ प्रदेशाला शिकान्याचे नंदनवन म्हणतात.
 अ) आफ्रिका ब) युरोप
 क) ऑस्ट्रेलिया ड) आशिया

9) ——— यांनी सजीवांच्या उत्क्रांतीचा सिद्धांत मांडला.

- अ) रॉबिन्सन ब) किंग
क) डार्विन ड) टानस्ले

10) सगरी परिसंस्थेत ——— ला उत्पादक म्हटले जाते.

- अ) मासे ब) कवक
क) प्राणी प्लवंग ड) वनस्पती प्लवंग

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) "द ओरिजिन ऑफ स्पेशीज" हे पुस्तक ——— यांनी लिहिले.
- 2) "अन्न साखळी" संकल्पना ———यांनी विकसित केली.
- 3) जे सजीव स्वतःचे अन्न तयार करू शकत नाहीत त्यांना ——— म्हणतात.
- 4) जीवावरणाला सतत मिळणाऱ्या ऊर्जेचा स्रोत ——— आहे.
- 5) गवत—ससा—साप— गरूड हे ——— उदाहरण आहे.
- 6) चिपको आंदोलनाशी निगडित ——— व्यक्ती आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) निवास संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) जैविक भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
क) जैविक संसाधनांचे संवर्धन स्पष्ट करा.
ड) जैविक भूगोलाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) भारताचे राष्ट्रीय वन धोरण स्पष्ट करा.
ब) जैविक भूगोल म्हणजे काय? जैविक भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) गवताळ जीवसंहतीचे थोडक्यात वर्णन करा.
ब) अन्नसाखळीची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) प्राण्यांच्या स्तलांतराची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
ब) जैविक भूगोलाच्या शाखा स्पष्ट करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) वनस्पतींच्या वितरणावर भौतिक वातावरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
ब) प्राणी भूगोल व पर्यावरण अंतरसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) वनस्पती आणि प्राण्यांचे कायदेशीर संरक्षण का आवश्यक आहे.
ब) भारताच्या हवामान बदलाच्या प्रागैतिहासिक नोंदीची चर्चा करा.

b) Fill in the blanks.**06**

- 1) The book entitled "The Origin of Species" is written by _____.
- 2) The concept of "Food Chain" developed by _____.
- 3) Those animals not create their own food is called _____.
- 4) The uninterrupted source of energy for the biosphere is the _____.
- 5) Grass-Rabbit-Snake-Eagle as an example of _____.
- 6) _____ is related person to Chipko movement.

Q.2 Answer the following questions.**16**

- a) Explain the concept of habitat.
- b) Explain the nature of Biogeography.
- c) Explain the conservation of Biotic resources.
- d) Explain the significance of Biogeography.

Q.3 Answer the following questions.**16**

- a) Discuss the National forest policy in India.
- b) Define Biogeography and explain its scope.

Q.4 Answer the following questions.**16**

- a) Describe in brief a grassland biome.
- b) Explain the concept of Food Chain.

Q.5 Answer the following questions.**16**

- a) Explain the causes and effects of animal migration.
- b) Explain the branches of Biogeography.

Q.6 Answer the following questions.**16**

- a) Explain the influence of physical environment on the distribution of plants.
- b) Explain the environment relationship with Zoogeography.

Q.7 Answer the following questions.**16**

- a) Why legal protection to plants and animal is necessary.
- b) Explain the peelo records of environment changes in India.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)**

Geography of Marketing (MAG307)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) प्रश्न 1 व 2 आवश्यक आहेत.
2) प्रश्न 3 ते 7 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) स्टॅन्सिल वापरण्याची परवानगी आहे.

- प्र.1 अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 10**
- 1) जगातील सर्वात लांब महामार्ग ——— आहे.
अ) ऑस्ट्रेलियन महामार्ग क्रमांक 1 ब) पॅन अमेरिकन महामार्ग
क) ट्रान्स कॅनेडियन हायवे ड) ट्रान्स-सायबेरियन महामार्ग
 - 2) भूगोल हा मानवी वस्तू आणि सेवांच्या देवाणघेवाणीचा अभ्यास आहे.
अ) मार्केटिंग ब) आर्थिक
क) राजकीय ड) मानव
 - 3) ——— बाजारात खरेदीदार आणि विक्रेते आजूबाजूच्या गावातले असतात.
अ) राष्ट्रीय ब) स्थानिक
क) आंतरराष्ट्रीय ड) यापैकी नाही
 - 4) विपणन भूगोल ही ——— भूगोलाची एक शाखा आहे.
अ) सरकार ब) आर्थिक
क) सांस्कृतिक ड) मार्केटिंग
 - 5) बाजार हा शब्द ——— या शब्दापासून तयार झाला आहे.
अ) जर्मनी ब) लॅटिन
क) अरबी ड) हिंदी
 - 6) ——— बाजारात खरेदी विक्री व्यवहारासाठी एकत्र या.
अ) विक्रेता ब) खरेदीदार
क) विक्रेता आणि खरेदीदार ड) यापैकी नाही
 - 7) ——— वाहतुकीचा प्रकार अतिशय लवचिक आहे.
अ) वायुमार्ग ब) जलमार्ग
क) रस्तेमार्ग ड) रेल्वे
 - 8) ज्या बाजारपेठेत मालाचा व्यापार मोठ्या प्रमाणात होतो तो म्हणजे ——— बाजार.
अ) किरकोळ बाजार ब) नियमन केलेले बाजार
क) स्पॉट मार्केट ड) घाऊक बाजार

Seat
No.

**M.A./M.Sc. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
(GEOGRAPHY)
Geography of Marketing (MAG307)**

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.1 and Q.2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q. No 3 To Q. No 7.
3) Figures to the right indicate full marks
4) Use of stencils is allowed.

- Q.1 A) Choose the correct alternative. 10**
- 1) The longest highway in the world is _____.
a) Australian Highway No. 1 b) Pan. American Highway
c) Trans Canadian Highway d) Trans-Siberian Highway
 - 2) _____ Geography is the study of human exchange of goods and services.
a) Marketing b) Economic
c) Political d) Human
 - 3) _____ In the market, the buyers and sellers are from the nearest village.
a) National b) Local
c) International d) None of these
 - 4) Marketing geography is a branch of _____ geography.
a) Government b) Economic
c) Cultural d) Marketing
 - 5) The word market is derived from the _____ word mercatus.
a) Germany b) Latin
c) Arabic d) Hindi
 - 6) _____ come together in the market for buying and selling transactions.
a) Seller b) Buyer
c) Seller and buyer d) None of these
 - 7) _____ type of transportation is very flexible.
a) Airway b) Waterway
c) Roadway d) Railway
 - 8) A market in which trading of goods happens in huge quantities is a _____ market
a) Retail market b) Regulated market
b) Spot Market d) Wholesale market
 - 9) _____ types transportation is most useful for international markets.
a) Railway b) Waterway
c) Roadway d) None of these
 - 10) Tourism is formed a _____.
a) Employment b) Poverty
c) Poor d) None of these

B) Fill in the blanks/Answer in one sentence. 06

- 1) In _____ market the buyers and sellers are limited.
- 2) Shimla tourist place is famous for _____.
- 3) What is called by international market.
- 4) Going out for a trip, to roam, gaining knowledge and returning to the original place means _____ Yes.
- 5) "Ooty" is located in _____ State.
- 6) Shimla tourist destination is famous for _____.

Q.2 Write notes. 16

- 1) Tourism Market
- 2) Explain Foreign Trade
- 3) Importance of Climate in Marketing.
- 4) What is the Trade

Q.3 Write the answers. 16

- a) Explain the importance of tourism.
- b) Explain the Structure of market.

Q.4 Write the answers. 16

- a) Explain a perfectly competitive market.
- b) Write a nature and scope of Marketing Geography

Q.5 Write the answers. 16

- a) Explain the different mode of transportation.
- b) Discuss on new trends of Agri-tourism markets.

Q.6 Write the answers. 16

- a) Explain the major historical and religious tourist places in India.
- b) Explain the geographical factors affecting the market system by stating what is market.

Q.7 Write the answers. 16

- a) Write in different Socio and Economical factors affecting Market system.
- b) Discuss about Importance of Marketing Geography.

B) Fill in the blanks. 06

- 1) The book 'Regional Development planning in India' is written by _____.
- 2) _____ is the father of Regional Planning.
- 3) Education is the _____ indicator of development.
- 4) W. Christallers put forward the _____ theory.
- 5) K-3 is the principle of _____ according to Christler's theory.
- 6) Aggregation of favourable factors available for production in any region is known as _____.

Q.2 Answer the following. 16

- a) Explain the characteristics of region.
- b) Describe the concept of growth pole.
- c) Explain the social indicator of development.
- d) Explain the spread and backwash concept.

Q.3 Answer the following. 16

- a) Describe the economic indicators of Development.
- b) Explain the role of Panchayat raj institutions in regional development.

Q.4 Answer the following. 16

- a) Define Region. Explain the types of regions.
- b) Critically examine the central place theory by Christler's.

Q.5 Answer the following. 16

- a) Explain the hierarchy of region.
- b) Discuss on Imbalance in Agriculture Development in India.

Q.6 Answer the following. 16

- a) Explain the Growth Pole Theory.
- b) Describe the problems of regional development of Maharashtra.

Q.7 Answer the following. 16

- a) Explain the approaches of regional planning.
- b) Describe the concept of Multi-level planning in India.

- 9) 'विविधतेतील एकता' ही संकल्पना ---- यांनी विकसित केली.
 अ) रॅटझेल् ब) हम्बोल्ट
 क) ब्लाश ड) रिटर
- 10) सर्वात प्रथम जगाचा नकाशा ---- यांनी तयार केला.
 अ) थेल्स ब) टॉलेमी
 क) रिटर ड) अँनाविझमँडर

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) "संभववाद" ही संकल्पना ---- यांनी मांडली.
- 2) रॅटझेल् यांच्या पूर्वी ---- यांनी क्रमबद्ध भूगोलाचा पाया रचला.
- 3) इ.स.1966 मध्ये ---- यांनी सर्वप्रथम वर्तनवाद भूगोलाचा शब्द प्रयोग केला.
- 4) भारताकडे जाण्याचा सागरी मार्ग शोधण्यासाठी पोर्तुगाल राजाने ---- याची निवड केली.
- 5) भूगोलामध्ये पुरोगामी दृष्टिकोनाचा विकास ---- मध्ये झाला.
- 6) ---- भूगोल हा वैश्विक नियम सामान्य संकल्पनाशी संबंधित आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) वास्को-द-गामा यांचे शोध कार्य सांगा.
- ब) क्रमबद्ध भूगोलावर चर्चा करा.
- क) हम्बोल्ट यांच्या "कॉसमॉस" या ग्रंथावर चर्चा करा.
- ड) सांख्यिकी क्रांतीचे फायदे सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भूगोल विकासातील रोमन भूगोलाकारांचे योगदान स्पष्ट करा.
- ब) मॅकीन्डरच्या मर्मभूमी सिद्धांताची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) व्हिदाल-द-ला-ब्लाश यांचे भूगोल विकासातील संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) प्रतिमानाचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) पर्यावरण-निश्चयवाद संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) हम्बोल्ट यांचे भूगोल विकासातील विविध विषयांमधील कार्य लिहा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) प्राकृतिक भूगोल व मानवी भूगोल यातील द्वैतवाद स्पष्ट करा.
- ब) मानवतावादी दृष्टीकोन यावर चर्चा करा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) भूगोल विकासातील कोणत्याही दोन अरब भूगोलाकारांचे योगदान स्पष्ट करा.
- ब) प्रत्यक्षवाद दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

Seat
No.

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Development of Modern Geography (MAG402)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
3) Figure to right indicate full marks.
4) Use of Stencils is allowed.
5) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 a) Fill in the blanks with appropriate words those are given below. 10

- 1) The _____ were the first, who put forward the idea of the periodic nature of the monsoon.
 - a) Arab
 - b) Greek
 - c) Roman
 - d) American
- 2) The first classical scientific geographer is _____.
 - a) Thales of Millets
 - b) Eratosthenes
 - c) Blache
 - d) Herodotus
- 3) Quantitative revolution in geography first started in _____ years.
 - a) 1950
 - b) 1960
 - c) 1970
 - d) 1940
- 4) Erdkunde written by Carl Ritter Consists of the _____ volumes.
 - a) 17
 - b) 19
 - c) 16
 - d) 15
- 5) _____ is the first geographer to divide geography into General geography and Special geography.
 - a) Ritter
 - b) Verenius
 - c) Blache
 - d) Herodouts
- 6) _____ this Concept emerged after the French Revolution.
 - a) Humanism
 - b) Behavirouralism
 - c) Radicalism
 - d) Positivism
- 7) 'Nature is superior to man' it is ideology called as _____.
 - a) Determinism
 - b) Possibilism
 - c) Stop and Go
 - d) Positivism
- 8) According to Mackinder," Who rules the _____ commands the Heartland".
 - a) Island
 - b) East Europe
 - c) West Europe
 - d) Rimland
- 9) The Concept of 'Unity in diversity' is development by _____.
 - a) Ratzel
 - b) Humboldt
 - c) Blache
 - d) Ritter

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Political Geography (MAG403)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
 Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) स्टेन्सिलस वापरण्यास परवाणगी आहे.
 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

10

- 1) — यांनी 'पोलिटिश भूगोल' हे पुस्तक प्रकाशित केले आहे.
 अ) जॅक्सन ब) पोड्स
 क) व्हिटलसे ड) रॅटझेल्
- 2) मॅकिंडर हे — भूगोलशास्त्रज्ञ होते.
 अ) ब्रिटिश ब) जर्मन
 क) अमेरिकन ड) फ्रेंच
- 3) — हा राज्याचा आत्मा आहे.
 अ) लोकसंख्या ब) प्रदेश
 क) सरकार ड) सार्वभौमत्व
- 4) चीन आणि भारत — हे बफर राज्य आहे.
 अ) श्रीलंका ब) इराक
 क) नेपाळ ड) रशिया
- 5) दिल्ली ही — राजधानी आहे.
 अ) नैसर्गिक ब) कृत्रिम
 क) ऐतिहासिक ड) विभाजित
- 6) इतिहासावर सागरी शक्तीचा प्रभाव — यांनी लिहिलेले पुस्तक.
 अ) महान ब) मॅकेंडर
 क) व्हिटलसे ड) रॅटझेल्
- 7) — हे राज्याचे आर्थिक घटक आहेत.
 अ) लोकसंख्या ब) प्रदेश
 क) सरकार ड) सार्वभौमत्व
- 8) — राष्ट्र स्थान हे उभयचर प्रकारचे स्थान आहे.
 अ) भारत ब) चीन
 क) नेपाळ ड) अफगाणिस्तान
- 9) हृदय स्थल सिद्धांत — यांनी मांडला.
 अ) महान ब) मॅकींडर
 क) स्पाईकमन ड) रॅटझेल्

- 10) लष्करी शक्ती मध्ये स्पाईकमन यांनी ——— हा शब्दप्रयोग केला.
 अ) हृदयस्थल ब) रिमलँड
 क) आघात राज्य ड) यापैकी नाही
- 11) कर्नाटक व तामिळनाडू या राज्यादरम्यान ——— पाणी वाटप तंटा चालू आहे.
 अ) कृष्णा ब) गोदावरी
 क) कावेरी ड) नर्मदा
- 12) सिंधू पाणी वाटप करार भारत व ——— या दोन देशाशी संबंधित आहे.
 अ) बांगलादेश ब) चीन
 क) पाकिस्तान ड) श्रीलंका
- 13) राजकीय भूगोल ही ——— भूगोलाची शाखा आहे.
 अ) प्राकृतिक ब) मानवी
 क) प्रादेशिक ड) जैविक
- 14) द अर्थ अँड स्टेट हा ग्रंथ ——— यांनी मांडला.
 अ) जॅक्सन ब) पॉडस
 क) व्हिटलेसी ड) रॅटझेल्
- 15) नेशन हा शब्द ——— भाषेतील नॅटस या शब्दापासून बनला आहे.
 अ) फ्रेंच ब) लॅटिन
 क) ग्रीक ड) रोमन
- 16) भारत व पाकिस्तान यांच्या दरम्यान असलेली सीमारेषा या ——— नावाने ओळखली जाते.
 अ) मॅकमोहन ब) रॅडक्लिफ
 क) पाल्क ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) सरदार सरोवर प्रकल्प व धरणग्रस्तांच्या समस्या
 ब) राजकीय भूगोलातील दृष्टिकोन
 क) राजकीय भूगोलाचे महत्व सांगा.
 ड) सीमारेषांचे प्रकार
 इ) गंगा पाणी वाटप वाद
 ई) समशीतोष्ण कटिबंधीय प्रदेशातील पर्यावरणीय समस्या

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) भू-राजकरणाची संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये
 ब) राजकीय भूगोलाचे महत्व
 क) हार्टलँड सिद्धांत
 ड) सीमा आणि सीमा

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) राष्ट्र म्हणजे काय? राष्ट्राचे आधारभूत घटक सांगा.
 किंवा
 ब) स्पाईकमनचा रिमलँड सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.5 स्पाईमनचा भूगोल व्याख्या सांगून स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024

GEOGRAPHY

Political Geography (MAG403)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All Questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.
3) Use of Stencils is allowed.
4) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 Choose the correct alternative given the following sentence.

16

- 1) _____ has published the book 'Politische Geography'
 - a) Jackson
 - b) Pods
 - c) Whittlesey
 - d) Ratzel
- 2) Mackinder was a _____ geographer.
 - a) British
 - b) German
 - c) American
 - d) French
- 3) _____ is a soul of the state.
 - a) Population
 - b) Territory
 - c) Government
 - d) Sovereignty
- 4) In between china and India _____ is the buffer state.
 - a) Shrilanka
 - b) Iraq
 - c) Nepal
 - d) Russia
- 5) Delhi is a _____ capital.
 - a) Natural
 - b) Artificial
 - c) Historical
 - d) Divided
- 6) The book 'the influence of sea power upon history' put written by _____.
 - a) Mahan
 - b) Mackinder
 - c) Whittlesey
 - d) Ratzel
- 7) _____ is economic elements of state.
 - a) Population
 - b) Territory
 - c) Government
 - d) Sovereignty
- 8) _____ nation location is amphibious type location.
 - a) India
 - b) China
 - c) Nepal
 - d) Afganistan
- 9) Heartland theory was propounded by _____.
 - a) the great
 - b) Mackinder
 - c) Spikeman
 - d) Ratzel
- 10) Spykman coined the term _____ in military power.
 - a) Heartland
 - b) Rimland
 - c) state of shock
 - d) None of these

- 11) There is a water distribution conflict between the states of Karnataka and Tamil Nadu.
- a) Krishna b) Godavari
c) Kaveri d) Narmada
- 12) The Indus Water Sharing Agreement relates to two countries, India and _____.
- a) Bangladesh b) China
c) Pakistan d) Sri Lanka
- 13) Political Geography is a branch of _____ Geography.
- a) natural b) human
c) Regional d) Biological
- 14) The book "The Earth and State" was presented by _____.
- a) Jackson b) Pods
c) Whittlesey d) Ratzel
- 15) The word nation is derived from the word natus from _____ language.
- a) French b) Latin
c) Greek d) Roman
- 16) The border between India and Pakistan is known as _____.
- a) McMahan b) Radclip
c) Palk d) None of these

Q.2 Write the answers to the following questions (any four)**16**

- a) Sardar Sarovar Project and problems of dam victims.
b) Approaches in Political Geography.
c) State the importance of political geography
d) Types of boundaries.
e) Ganga Water Distribution Conflict.
f) Environmental problems of temperate regions.

Q.3 Answer the following questions. (Any two)**16**

- a) Concept and Characteristics of Geopolitics
b) Significance of Political Geography
c) Heartland Theory
d) Frontiers and Boundaries

Q.4 Answer the following questions. (Any one)**16**

- a) What is a nation? State the basic elements of a nation.

OR

- b) Discuss the Spikman's Rimland theory.

Q.5 Explain the nature and Scope by giving the definition of political geography.**16**

9) — या वर्षी परदेशी पर्यटकांना आकर्षित करणारे व सर्वाधिक परदेशी पर्यटकांनी भेट दिलेले केरळ हे राज्य आहे.

- अ) 2010 ब) 2011
क) 2009 ड) 2012

10) 1992 मध्ये भारताचे पहिले पर्यटन कार्याला देशाबाहेर — मध्ये स्थापन झाले.

- अ) इंग्लंड ब) जपान
क) न्युयार्क ड) चिन

ब) रिकाम्या जागा भरा.

06

- 1) गिर अभयारण्य — साठी प्रसिद्ध आहे.
- 2) M.T.D.C चे विस्तारित रूप सांगा.
- 3) भारतामध्ये — या वर्षी वाहतूक मंत्रालयाने पर्यटन वाहतूक शाखा सुरू केली.
- 4) हरीत ग्रह परिणामामुळे — वाहतुकीचा मोठा सहभाग आहे.
- 5) — ही महाराष्ट्राची सांस्कृतिक राजधानी आहे.
- 6) — हा प्रसिद्ध धबधबा संयुक्त संस्थानात आहे.

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) पर्यटनाचे घटक स्पष्ट करा.
ब) हॉटेलचे प्रकार स्पष्ट करा.
क) परकीय चलनाची पर्यटनातील भूमिका सांगा.
ड) महाराष्ट्रातील पुळणीची माहिती लिहा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) भारतीय पर्यटन धोरणावर चर्चा करा.
ब) पर्यटनाचा पर्यावरणावर पडणारा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) भारतातील दिर्घलांबीच्या पर्यटन परिक्रमाचे वर्णन करा.
ब) पर्यटनाचे सकारात्मक आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) पर्यटनाचे सकारात्मक आणि नकारात्मक सामाजिक परिणामावर चर्चा करा.
ब) पर्यटनावर प्रभाव टाकणारे भौगोलिक घटक विशद करा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक पर्यटन केंद्र स्पष्ट करा.
ब) जागतिकीकरण आणि पर्यटन

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

16

- अ) महाराष्ट्रातील थंड हवेची ठिकाणे.
ब) कृषी पर्यटन संकल्पनेची चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Geography of Tourism (MAG408)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) Q.No.1 and 2 are compulsory.
2) Attempt any three questions from Q.No.3 to Q.No.7
3) Figure to right indicate full marks

Q.1 a) Choose the correct alternative.

10

- 1) _____ are mostly located outside the city.
 - a) Motels
 - b) Star
 - c) Lodge
 - d) None of these
- 2) Pandurang Taware is known a father of _____ tourism in India.
 - a) Historical
 - b) Social
 - c) Agro
 - d) Cultural
- 3) Geography of tourism is sub-branch of _____ geography.
 - a) Settlement
 - b) Economic
 - c) Marketing
 - d) Historical
- 4) The word 'Tour' is derived from _____ word 'Tornare'.
 - a) Greek
 - b) German
 - c) Latin
 - d) Roman
- 5) _____ is the most popular form of domestic tourism.
 - a) Religious
 - b) Historical
 - c) Culture
 - d) None of these
- 6) Pisa in _____ is famous for leaning tower.
 - a) Newyork
 - b) Italy
 - c) China
 - d) Japan
- 7) The organization of travel agency began in July _____.
 - a) 1841
 - b) 1842
 - c) 1843
 - d) 1844
- 8) For _____ travelers usual reason for travelling is to escape the cold season at home.
 - a) African
 - b) European
 - c) Indian
 - d) None of these
- 9) Kerala state stood first in affecting number of foreign tourist visited in _____ year.
 - a) 2010
 - b) 2011
 - c) 2009
 - d) 2012
- 10) India's first tourism office overseas was set up in _____ in 1992.
 - a) England
 - b) Japan
 - c) Newyork
 - d) China

b) Fill in the blanks.

- 1) Gir sanctuary is famous for ____.
- 2) M.T.D.C. Stands for ____.
- 3) In India tourist traffic branch was setup is the ministry of transport is ____ year.
- 4) ____ travel is major contributor to the green house effect.
- 5) ____ is the cultural capital of Maharashtra.
- 6) The famous ____ Waterfall is situated in U.S.A.

Q.2 Answer the following.**16**

- a) Explain the elements of tourism.
- b) Explain the types of Hotels.
- c) Role of foreign capital in tourism.
- d) Write various beaches of Maharashtra.

Q.3 Answer the following.**16**

- a) Discuss the tourism policies in India.
- b) Explain the impact of tourism on environment.

Q.4 Answer the following.**16**

- a) Describe various longer tourism circuite in India.
- b) Explain the positive economic impact of tourism.

Q.5 Answer the following.**16**

- a) Discuss the positive and negative social impact of tourism.
- b) Explain the geographical factors influencing on tourism.

Q.6 Answer the following.**16**

- a) Explain the historical centers in Maharashtra.
- b) Globalization and Tourism.

Q.7 Answer the following.**16**

- a) Hill stations in Maharashtra.
- b) Discuss the concept of Agro Tourism.

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY

Geography of Manufacturing (MAG409)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य.
 2) सर्व प्रश्नास समान गुण.
 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 4) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 5) प्र. 3 ते प्र. 7 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवणे.

- प्र.1 अ) योग्य तो पर्याय निवडून खालील वाक्य पूर्ण करा. 10
- 1) इंग्लंड मधील म्यानचेस्टर हे शहर ——— साठी प्रसिद्ध आहे.
 अ) लोहापोलाद ब) कापड
 क) फर्निचर ड) कारखानदारी
 - 2) शेती हा ——— प्रकारचा व्यवसाय आहे.
 अ) चतुर्थ ब) दुय्यतीयक
 क) प्राथमिक ड) तृतीयक
 - 3) मानवी उत्पादन क्षमता ——— वर आधारित आहे.
 अ) मानवी गरज ब) तंत्रज्ञान
 क) पर्यटन ड) वरील पैकी सर्व
 - 4) औद्योगिक विकासास ——— व्या शतकात सुरुवात केली.
 अ) 16 ब) 14
 क) 15 ड) 17
 - 5) आशिया खंडातील ——— हा देश औद्योगिक दृष्ट्या संपन्न आहे.
 अ) म्यानमार ब) जपान
 क) भूतान ड) नेपाल
 - 6) औद्योगिक विकासाकरिता ——— घटकाची आवश्यकता आहे.
 अ) कच्चा माल ब) जमीन
 क) बाजारपेठ ड) वरीलपैकी सर्व
 - 7) ——— साली आल्फ्रेड वेबर यांनी उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत मांडला.
 अ) 1909 ब) 1908
 क) 1907 ड) 1910
 - 8) ——— उच्च प्रतीचे लोहखनिज आहे.
 अ) हेमेटाईट ब) लिमोनाईट
 क) म्याग्नेटाईट ड) सिडेराईट

- 9) — या शहरास भारताचे म्यानचेस्टर असे म्हणतात.
अ) पुणे ब) दिल्ली
क) इचलकरंजी ड) मुंबई
- 10) — या शहरात माहिती व तंत्राज्ञान पार्क आहे.
अ) सोलापूर ब) कोल्हापूर
क) पुणे ड) सातारा

ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात द्या. 16

- 1) — चा वापर पाणी शुद्ध करण्यासाठी होतो.
- 2) प्रीमियर या मोटार गाडीचे उत्पादन — शहरात होते.
- 3) — प्रकारचा पाऊस सजीवास घातक आहे.
- 4) उच्च प्रतीच्या आवाजामुळे होणाऱ्या प्रदुषणास — प्रदुषण असे म्हणतात.
- 5) भारतात — साली पर्यावर संरक्षण कायदा सहमत झाला.
- 6) — म्हणजे देशाच्या सीमांच्या बाहेर आर्थिक व्यवहाराचा विस्तार करणे होय.

प्र.2 टिपा लिहा. 16

- अ) कारखानदारी
- ब) कच्चा माल
- क) तृतीयक व्यवसाय
- ड) भारतीय मोटार उद्योग

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) मुंबई मधील वस्त्रउद्योगाच्या विकासाची कारणे सांगा.
- ब) इंग्लंड मधील उद्योगधंद्यांचा थोडक्यात आढावा घ्या.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) औद्योगिक आपत्ती म्हणजे काय.
- ब) निओ-क्लासिकल सिद्धांत सांगा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक सांगा.
- ब) कारखानदारी भूगोलाची व्याप्ती व स्वरूप सांगा.

प्र.6 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) जपान मधील सुतीवस्त्र उद्योगाची चर्चा करा.
- ब) संयुक्त संस्थानातील उद्योगधंद्याचे महत्त्व सांगा.

प्र.7 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- अ) आल्फ्रेड वेबरचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय लोहपोलाद उद्योग सविस्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A./M.Sc. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
GEOGRAPHY**

Geography of Manufacturing (MAG409)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.
3) Draw neat shapes where necessary.
4) Use of stencil is allowed.
5) Solve any 3 of question No. 3 to 7.

Q.1 a) Complete the following sentence by choosing the correct option. 10

- 1) The city of Manchester in England is famous for _____.
 - a) Iron
 - b) Textiles
 - c) Furniture
 - d) Manufacturing
- 2) Agriculture is a _____ type of business.
 - a) IV class
 - b) Secondary
 - c) Primary
 - d) Tertiary
- 3) Human productivity is based on _____.
 - a) Human need
 - b) Technology
 - c) Tourism
 - d) All of the above
- 4) Industrial development started in _____ th century.
 - a) 16
 - b) 14
 - c) 15
 - d) 17
- 5) _____ country is industrially prosperous in the continent of Asia.
 - a) Myanmar
 - b) Japan
 - c) Bhutan
 - d) Nepal
- 6) Industrial development requires _____ factor.
 - a) Raw material
 - b) Land
 - c) Marketplace
 - d) All of the above
- 7) In _____ Alfred Weber formulated the theory of localization of industry.
 - a) 1909
 - b) 1908
 - c) 1907
 - d) 1910
- 8) _____ is high quality iron ore.
 - a) Hematite
 - b) Limonite
 - c) Magnetite
 - d) Siderite
- 9) _____ city is called Manchester of India.
 - a) Pune
 - b) Delhi
 - c) Ichalkaranji
 - d) Mumbai
- 10) _____ City is an information and technology park.
 - a) Solapur
 - b) Kolhapur
 - c) Pune
 - d) Satara

- b) Answer the following Question in One Sentence. 06**
- 1) _____ is used to purify water.
 - 2) Premier is a motor car manufactured in the city of _____.
 - 3) _____ type of rain is harmful to living things.
 - 4) Pollution caused by high quality noise is called _____ pollution.
 - 5) Protection is Aliens Act was agreed in India in _____
 - 6) _____ means the expansion of economic transactions beyond the borders of the country.
- Q.2 Write Notes. 16**
- a) Factory
 - b) Raw material
 - c) Tertiary business
 - d) Indian Motor Industry
- Q.3 Write the Answer. 16**
- a) Tell about the development of textile industry in Mumbai.
 - b) Give a brief overview of industries in England.
- Q.4 Write the Answer. 16**
- a) What is an Industrial Disaster?
 - b) State the Neo-classical theory.
- Q.5 Write the Answer. 16**
- a) State the factors affecting localization of industries.
 - b) State the scope and nature of manufacturing geography.
- Q.6 Write the Answer. 16**
- a) Discuss the cotton industry in Japan.
 - b) State the importance of industry in joint ventures.
- Q.7 Write the Answer. 16**
- a) Explain Alfred Weber's theory.
 - b) Write in detail Indian iron and steel industry.